Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 794 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1886 (Ն. Տ.) 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 11 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

رتلیه‌ده غلطه‌ده نورادونكیان خانده آره‌وه‌لك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
» »	Վեցամսեայ	»	»	100
» »	Եռամսեայ	»	»	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով՝	տարեկան	»	»	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով՝	վեցամսեայ	»	»	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	ֆրանք		56
» »	վեցամսեայ	»		28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճանբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'դարձուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 27 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1886

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆՑ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ ՊԻ՞ՏՔ Է ԵՐԴՈՒՄՈՎ ՎԿԱՅԵՆ ԱՌԱՋԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԱՑ.—ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆՔ ԵՒ ՇԵՐԻ

Բ. Դրան և Պատրիարքարանաց միջեւ բաւական ժամանակէ հետէ բանակցութեանց նիւթ եղած խնդիր մը, որ առկախ կը մնայ, եկեղեցականաց պետական դատարաններու առջեւ երդմամբ վկայութիւն տալու պահանջումն է, զոր կ'ընէ Կայս. Կառավարութիւնն, յենլով «Պատժական Դատավարութեան Օրինագրքին» վրայ։

Ըստ այս օրինաց, ոճրագործութեան մը վրայ տեղեկութիւն ունեցող ամէն երբ իրեն եղած հրաւէրին չպատասխանէ և դատարանին չներկայանայ զիւր տեղեկութիւն երդմամբ հաղորդելու, բռնադատում ի գործ պէտք է դրուի այնպիսւոյն վրայ, և տուգանք առնուի։ Կառավարութիւնն այս տրամադրութիւններ գործադրելի կը համարի նաև ի մասին եկեղեցականաց։

Մեր Պատրիարքարան 1883 փետր.ին ու սեպտ.ին և 1884 յունուարին ազգային-եկեղեցային Առանձնաշնորհմանց վրայ մատուցած Թագրիրներովը բացատրած էր թէ եկեղեցականք չեն կրնար հրապարակել իրենց ամէն գիտցածն, և մանաւանդ Թողութիւն ու քաւութիւն ստանալու համար իրենց խոստովանուած յանցանքներն ու մեղքերն, ինչպէս նաև չեն կրնար բնաւ երդնուլ։ Օրինաց այդ տրամադրութեան գործադրումն ի մասին եկեղեցականաց՝ մեր կրօնային սկզբանց կը հակառակի։ Մեր Օգոստ. Վեհապետ օրինաց անթերի գործադրումն հրամայելով հանդերձ, չի հաւանիր որ բռնութիւն ի գործ դրուի՝ ընելու համար ինչ որ կ'արգիլուի մեր կրօն և հաւատք։ Ուստի, թէ՛ տէրութ. օրինաց համակերպելու և թէ՛ մեր Եկեղեցւոյ պատուիրանաց չհակառակելու համար, Պատրիարքարանը միջին եղանակ մը ցոյց տուած էր։ Փոխանակ, կ'ըսէր, այլոց արարքին համար եկեղեցականներն հարցաքննիչ պաշտօնէից և դատարանաց առջեւ տանելու, զանոնք հարցաքննութեան ենթարկելու և երդման բռնադատելու, խնդիրն եթէ ի Կ. Պոլիս է՝ Պատրիարքարանէ, եթէ ի գաւառս՝ Առաջնորդարանաց հաղորդուի, և կրօնական ժողովն եկեղեցային օրինաց համեմատ խօսեցնելէ յետոյ զանոնք, արդիւնքն հաղորդէ ուր որ անկ է։

Աստ երկու որոշ խնդիրք կան։

Մին իբրեւ խոստովանանք եկեղեցականներու հաղորդուած գաղտնեաց հրապարակումն է։ Միւսն այս կարգէ չեղող դատական ծանօթութիւններն առաջի դատարանաց երդմամբ հաղորդելու պարտաւորութիւնն է։

Ցունաց Պատրիարքարանը բնաւ չընդունիր՝ ո՛չ իբրեւ խոստովանանք եկեղեցականներու եղած տրուած եղելութեանց ծանուցումն, ո՛չ ալ եկեղեցականներու երդմնեցումն առաջի դատարաններու։ Ֆեների Պատրիարքարանն, այս երկու կէտերու վրայ եւս մերժողական ընթացք մը բռնելու համար, կը յենու ո՛չ միայն աւանդական առանձնաշնորհմանց, այլ նաեւ քրիստոնէական հաւատոյ բացարձակ պատուիրանաց վրայ։ Ցունաց Նախորդ Պատրիարքն երդման ձեւ մ'ընդունելով զիջում մ'ըրած էր Բ. Դրան, բայց յետ իւր հրաժարման, Սինոդը չեղեալ նկատեց այդ զիջումը։ — Բ. Դուռը կը պատասխանէ այս բացարձակ մերժման թէ, ուրիշ երկրաց մէջ ուր յոյն կրօնը կը դաւանուի, ի Ցունաստան, Սերպիա, Ռումանիա եւն., յունադաւան եկեղեցականք ըստ տէրութ. քաղաքային օրինաց կը բերուին երդմամբ վկայութիւն տալու առաջի դատարանաց։ — Ֆեների Պատրիարքարանը կը պատասխանէ թէ, ի Թուրքիա յոյն կղերն ի վաղուց կը վայելէ կարեւոր առանձնաշնորհումներ, որոնցմէ չի կրնար զրկուիլ, ինչ որ ալ լինի ուրիշ երկրաց յունադաւան ժողովրդոց օրինական վիճակն։ Ամէն երկրի մէջ օտարահպատակներն ենթակայ են երկրին դատական իշխանութեան և կը մասնակցին տուրքի, մինչ ի Թուրքիա, շնորհիւ Քափիթիւլասիոններու, իրենց հիւպատոսաց առջեւ միայն կրնան դատուիլ, և կարգ մը տուրքերէ ազատ են։ — Բ. Դուռը չընդունիր զայս փաստ, յիշեցնելով թէ յոյն կրօնն ամէն երկրի մէջ նոյն է, և եթէ յոյն կրօնն ուրիշ երկիրներու մէջ թոյլ կուտայ յունադաւան եկեղեցականաց երդմամբ վկայել առաջի դատարանաց, Թուրքիոյ մէջ եւս թոյլ պէտք է տայ։

Քանի որ խնդիրն առկախ կը մնար, ամէն անգամ որ եկեղեցականներ ի վկայութիւն կոչուէին, Պատրիարքարանք կը պատասխանէին թէ խնդիրը բանակցութեան մէջ է Բ. Դրան հետ, և դատարանք չէին պնդեր։ Եթէ պնդէին, յայտնի է թէ 1—2 ոսկւոյ տուգանքի վճարմամբ ամէն եկեղեցական ամէն ժամանակ կրնար զերծ մնալ երդմամբ վկայելու հարկէն։

Ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, դատական Նախարարութիւնը չի պահանջեր որ եկեղեցականք անպատճառ յանուն Աստուծոյ երդում ընեն։ Երդման համար անփոփ ձեւ մը կրնայ ընդունուիլ։

Ցայտնի է թէ Եւրոպիոյ մէջ երդման շատ ձեւեր կան, տարբեր խիղճերու յարմարելու համար։ Կաթոլիկը Խաչին և Աւետարանին վրայ կ'երդնու. անհաւատն՝ իւր պատուոյն վրայ միայն։ Անգլիացի Քուէյքըրն, որ երդում բնաւ չընդունիր, արտօնեալ է լոկ ստոյգաբանութեամբ կամ հաստատմամբ մը (էֆֆըրմէյշը) շատանալ, ըստ Տէրունական պատուէրին. «Այո՛ ձեր լիցի այո, և ո՛չ ձեր ոչ»։ Դատական Նախարարութիւնը գոհ պիտի լինի եղեր եթէ քրիստոնեայ եկեղեցական մը պետական դատարանի մը առջեւ ներկայանալով՝ վկայութիւն տայ սապիսի յայտարարութեամբ մը. «Հաւատացէ՛ք թէ կատարեալ ճշմարտութիւն է ըսածս,» եայլն։ Կ'ըսուի թէ մեր Պատրիարքարան տրամադիր է եղեր հաստատման այսպիսի ձեւ մ'ընդունելու։ Բայց Տէրութեան հաստատելի ո՛ և է դրութիւն ընդհանուր պէտք է լինի։ Ցորչափ Ցունաց Պատրիարքարանն եւս չհաւանի այս տեսակ իրաւախոհութեան մը, մեր Պատրիարքարանի հաւանութիւնը չի բաւեր անոր գործադրական ոյժ տալու։

Այս կարգադրութիւն, ինչպէս կ'երեւի, խնդրոյն երկրորդ մասը միայն կը շօշափէ. այն է՝ երբ իբրեւ խոստովանանք գաղտնի պահուելու սահմանուած բան չկայ, և երբ եկեղեցականք իրենցմէ պահանջուած տեղեկութիւնն հաղորդելով դատարանին, իրենց հոգեւոր պաշտաման բնութեամբ իրենց վրայ դրուած վստահութիւնը չարաչար չեն գործածեր։ Իսկ երբ խնդիր է հարկադրել եկեղեցականներն որ իբրեւ խոստովանանք իրենց վստահուած գաղտնիքներն հաղորդեն դատարաններու, ակներեւ է թէ Պատրիարքարանը զիջում չունի ընելու. զի եկեղեցական օրէնքը բացարձակ է այս մասին։ Անգամ մը որ յայտնուի թէ եկեղեցականաց վստահուած գաղտնիքներ չպիտի մնան գաղտնի, Եկեղեցւոյ կարեւոր խորհուրդներէն մին՝ Խոստովանութիւնն՝ ի հիմանց հարուած մը կ'ընդունի։ Մեր Օգոստ. Վեհապետ երբեք չի հաճիր որ Տէրութեան քաղաքային օրէնքը գոհ ընելու համար Քրիստոնէից խիղճերն այն աստիճան վրդովուի և Եկեղեցւոյ հիմնական վարդապետութեանց մին խախտող նորութիւն մը բռնի ի գործ դրուի մեր եկեղեցականաց վրայ։

⁂

ԴԱՏԱԿԱՆ ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԱՑ

Մեր շաբաթ անուր յօդուածով ընդհանուր տեղեկութիւն մը տուինք Բ. Դրան և Պատրիարքարանի տեսութեանց վրայ, ի մասին ամուսնական դատերու առթիւ ծագած իրաւասութեան խնդրոյն։ Վաւերական աղբիւրէ մեզ տրուած նորագոյն ծանօթութեանց նայելով, Դատական Նախարարութեան փաստն՝ այս խնդրոյ մէջ՝ կրնայ ճշդուիլ սապէս. «Ամէն երկրաց և Տէրութեանց մէջ ընդհանուր օրէնք է թէ, վճիռ մը քաղաքական իշխանութեանց կողմէ գործադրուելու համար, հարկ անհրաժեշտ է որ վճիռն արձակուած լինի կայսեր կողմէ հաստատուած դատաւորին կողմէ։ Հայոց Պատրիարքարանին Դատաստանական Խորհրդոյ անդամք Վեհ. Սուլթանին կողմէ հաստատուած և վաւերացուած դատաւորներ չեն։ Կայսերական Կառավարութեան վաւերացումը կրող պաշտօնական մարմիններն են նոյն Պատրիարքարանի Կրօնական և Քաղաքական Ժողովներն։ Ասոնց տուած որոշումն ու վճիռը գործադրել պարտաւոր է կառավարութեան Իճրան, երբ նախնական վճիռ, երբ վերաքննութիւն պահանջող չլինի։ Իսկ Շէրիի դատարանք Վեհ. Սուլթանին անուամբ վճիռ կուտան, և Ն. Կ. Վեհափառութեան կողմէ արտօնութիւն ստացած են վճիռ արձակելու։ Եթէ Դատաստանական Խորհուրդն ալ Քաղաքական և Կրօնական Ժողովոց նման կայսերական վաւերացում կրած լինէր՝ խնդիրը կը տարբերէր։»

Այս առարկութեան նպատակն է հաստատել մեր շաբաթ անուր յօդուածով Դատական Նախարարութեան վերագրուած դիտողութիւնը թէ, «Պատրիարքարանք Վերաքննիչ Ատեան չունին»։ Աստի կը հետեւցուի թէ, երբ Պատրիարքարանի վճռոյն դէմ վերաքննութիւն պահանջուի, Տէրութեան Հուգուգի դատարանը պէտք է լինի Վերաքննիչ Ատեան։

⁂

Այս փաստ երկու տեսակ առարկութիւններ կը վերցնէ. մին Սահմանադրութեան տառին և ոգւոյն վրայ հիմնեալ. միւսը՝ գործին բնութեան վրայ հիմնեալ։

Սահմանադրութեան վրայ հիմնեալ առարկութիւնը սա է.— Դատաստանական Խորհուրդը (Մուհաքեմէ Գոմիսիոնը) Սահմանադրութեան մէջ կազմուած է իբրեւ նախնական դատարան մը, և Կրօն., Քաղ. ու Խառն ժողովներն իբրեւ Վերաքննիչ Ատեան նշանակուած են։ «Մուհաքեմէ Գոմիսիոնլարընտա [illegible] պիր տաւա, [illegible], Մէճլիսլերինէ (Կրօն., Քաղ. կամ Խառն ժողով) [illegible] ԻՍԹԻՆԱՖ օլունուր։»

Արդ, եթէ Դատաստանական Խորհուրդը Սահմանադրութեան ցոյց տուածին պէս դատարան մ'է, իրեն յանձնուած դատերը տեսնելու, լուծելու և որոշելու ձեռնհաս, պէտք է որ իւր վճիռք գործադրական լինին իբրեւ նախնական դատարանի մը վճիռներ, ցորչափ վերաքննութիւն չի պահանջուիր. և երբ պահանջուի, խնդիրը ներկայացուի վերոյիշեալ երեք ժողովներէն միոյն։ Այս տեսութեամբ, Դատաստանական Խորհրդոյ անդամոց կայսերական վաւերացում չկրելը պէտք է նկատուի ձեւակերպութեան թերութիւն մը, զոր հարկ է լցնելու միջոցը գտնել, եթէ ստուգիւ անհրաժեշտ է։

Իսկ եթէ Դատաստանական Խորհուրդն, հակառակ ամէն բացատրութեանց Սահմանադրութեան, չէ՛ դատարան մը, քանզի իւր անդամք Կայս. Կառավարութեան կողմէ չեն վաւերացած, ուրեմն ո՛չ մէկ Հայ պէտք է հարկադրի ներկայանալու և դատուելու Դատաստանական Խորհրդոյ առջեւ, և ո՛չ մէկ Հայ օրէնքի հակառակ շարժած պէտք է նկատուի, եթէ մերժէ ճանչել ամենադոյն իշխանութիւն այնպիսի անօրական մարմնոյ մը վրայ, ինչպէս Դատաստանական Խորհուրդը կը ցուցուի լինել վերոյիշեալ փաստով։

⁂

Գործին բնութեան վրայ հիմնեալ առարկութիւնն ալ սա է. —Օրապահիկի խնդիրը կա՛մ կրօնային է, իբրեւ պսակի խորհրդոյն յարակից գործ մը(*), կա՛մ քաղաքային է, իբրեւ դրամական խնդիր։

Եթէ կրօնային է, և այս պատճառաւ է որ Պատրիարքարանը ձեռնհաս կը համարուի իբրեւ նախնական դատարան (Պիտայէթ) լուծել զայն խնդիր, նոյն պատճառաւ Պատրիարքարանին իշխանութիւն պէտք է ճանչուի նաեւ իբրեւ վերաքննիչ դատարան զայն խնդիր լուծելու։ Իսկ եթէ քաղաքային է, և այս պատճառաւ է որ Հուգուգի դատարանին իրաւունք կը տրուի իբրեւ վերաքննիչ դատարան լուծել զայն, ըստ որում Պատրիարքարանը քաղաքային դատավարութեան իրաւասութիւն չունի՝ պէտք է որ իբրեւ նախնական դատարան օրապահիկի խնդիրն որոշելու ձեռնհասութիւնն եւս ժխտուի Պատրիարքարանին։

Առաջին թէզութեամբ, կը հետեւի թէ օրապահիկի խնդրոյ որոշման նկատմամբ Պատրիարքարանի առանձնաշնորհումը պէտք է ճանչուի իւր ամբողջութեան մէջ։

Երկրորդ թէզութեամբ, կը հետեւի թէ օրապահիկի խնդրոյ որոշման մէջ բնաւ ո՛ և է իրաւունք պէտք չէ ճանչուի Պատրիարքարանի։

Այս երկու թէզութեանց որո՞ն մէջ խնդրոյն ճշմարիտ և բանաւոր լուծումը։ Թէ ամուսնոց օրապահիկի խնդիրը կրօնային է, և այսպէս կը նկատէ Տէրութիւնն ալ, ակներեւ է յայտնանէ թէ, Իսլամաց մէջ այս խնդիր թէ՛ Պիտայէթէն և թէ՛ Իսթինաֆէն կ'որոշուի մի միայն Շէրիի դատարանաց մէջ, և չի ներկայանար բնաւ Հուգուգի դատարաններուն։ Սահմանադրութեան տառն ու ոգին և Տիւսթիւրին հիմն եղող հաւասարութեան և արդարութեան սկզբունքները կը պահանջեն որ նոյն դրութիւն ի կիր առնուի նա՛և Պատրիարքարանի նկատմամբ։

⁂

Բաց աստի, որովհետեւ Եկեղեցական Համագումար Ժողովն հանդիսաւոր նիստով մը վճռած է թէ օրապահիկի խնդիրը կրօնային է, և Պատրիարքարանը միայն կարող է վերջնապէս վճռել զայն, և որովհետեւ Համագումարի այս որոշումն առ Բ. Դուռն հաղորդուած է 1884 յունուարի Թագրիրով, ակներեւ է թէ Ազգ. Վարչութիւնը չի կրնար յայդ մասին վերջնական կարգադրութիւն մ'ընել, մինչեւ որ խնդիրը վերստին Համագումար Ժողովոյ առջեւ չհանուի։ Ազգ. Վարչութիւնն իրեն նուիրական պարտութիւն կը համարի անշուշտ, երբ չի կրնար ազգային բաղձանաց համաձայն լուծում մը տալ Առանձնաշնորհումներէ բխած այս կարգի խնդրոց, առկախ թողուլ զայնս, քան թէ ծանր պատասխանատուութեանց ներքեւ մտնել, մասնաւոր կարգադրութիւններու հաւանելով։

(*). Ի դէպ է յիշեցնել թէ այս խնդիր ինչպէս ներկայացուած էր այն պատմական Թագրիրի մէջ. զոր, Եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ մէկ արտասովոր նիստէն յետոյ, հանգուցեալ Ներսէս Պատրիարք 1884 յունուար 3 ին ներկայեց առ Բ. Դուռն, ի պաշտպանութիւն ընդհանրապէս ազգային եկեղեցական Առանձնաշնորհմանց։

Նոյն Թագրիրին Դ. մասին մէջ, Ամուսնական դատերէ ծագող [illegible] և դրամական խնդիրներու Շէրիի և Քաղաքային դատարանաց յղուիլը խորագրոյն ներքեւ, ի մէջ այլոց կը գտնենք սա յայտարարութիւն.

«... Հարկ կը համարինք Ձեր Վսեմութեան դիտել տալ թէ օրապահիկի խնդիրը կը բխի մեր Եկեղեցւոյ Ս. Խորհրդոց մէկէն, այսինքն Պսակի վերաբերեալ դատերէն։ Ուստի, ինչպէս որ այս դատերն և ամուսնոց ի կենակցութենէ առժամանակեայ բաժանման որոշումը նոյն պսակը դնող Եկեղեցւոյն ձեռնհասութեան կը պատկանին, նոյնպէս օրապահիկի խնդիրն ալ, որ ամուսնական դատերէն կը բխի և որ ըստ ամենայն մասանց լծորդեալ է իւր հիման, այն է Պսակի խնդրոյն հետ, կը վերաբերի նոյն Եկեղեցւոյն, մանաւանդ որ ամուսնական դատերուն ընդունած զանազան կերպարանաց պատճառաւ օրապահիկի խնդրոյ հանգամանքն ալ փոփոխմանց ենթակայ կը լինի. ուստի հարկ անհրաժեշտ է որ օրապահիկի դատերուն որոշումը Պսակի դատերը կարգադրելու ձեռնհաս մարմնոյն, այն է եկեղեցական իշխանութեան պատկանի, ինչպէս որ ի վաղուց անտի այնպէս է։»

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՔ, որք Պելճիոյ Համալսարանաց մէջ կ'ուսանին, հետեւեալ յայտարարութիւնն հրատարակած են Պրուքսէլի լրագրոյ մը մէջ.

«Պուլկար Ժողովուրդը չի կրնար հաւանիլ խոնարհելու այն հնչած գրութեան՝ Զարին բացարձակ իշխանութեան առջեւ, կամ Սլիվնիձայի դիւցազնն իւր թշնամեաց յանձնել։ Մեր հայրենասէր հանգամանօք կը յայտարարենք բարձրաձայն թէ վերջին պետական հարուածը պուլկար ազգին թշնամեաց գործն է։ Պուլկարական ազատութեան թշնամիք օգտուած են դժնդակ կացութենէն ընդ որ անցնելու վրայ ենք, իրենց ձեռքն անցնելու համար մեր երկրին անկախութեան ներկայացուցիչն եղող Իշխանը։

«Մեր ժողովրդեան կենսական շահերը կը պահանջեն պահել նախորդ քաղաքականութիւն մը, անկախ ամէն օտար ազդեցութենէ, և զայս լաւ հասկցած է Ալեքսանդր Իշխան։ Եթէ այդ քաղաքականութիւն զմեզ նշաւակ կ'ընէ Զարին թշնամութեան, պուլկար ժողովուրդը կը յուսայ ի բոլոր սրտէ թէ պիտի վայելէ Արեւմտեան Եւրոպիոյ լուսաւորեալ ազգաց աջակցութիւնն ու պաշտպանութիւնը։

«Մի՞թէ անհնար է այս յոյս։»

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻ ՈՒԺԷՆ տարուելուն վրայ, Վեհ. Վիքդորիա Թագուհին Պուքրէշ հեռագիր քաշելով

—)(29)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ
ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊԱՏԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԴ.
ՍԵՒ ԳԵՏԸ

Երկայնութեան հարիւր երսուն-եօթն աստիճան եւ տասն-հինգ վայրկեան ընդ արեւմուտս միջօրէականին Փարիզի, եւ լայնութեան երսուն աստիճան եւ եօթն վայրկեան, այն է երեք հարիւր մղոն Ճաբոնի ծովափունքէն։ Այսօր, նոյեմբեր 8, կէսօր, կ'սկսի մեր ընդծովեայ զննական ուղեւորութիւն։

—Աստուած պահէ, զմեզ, պատասխանեցի։

—Եւ հիմա, պարո՛ն դասատու, աւելցուց Նաւապետը, ձեզ կը թողում որ ձեր զննութեանց զբաղիք։ Նաւուս ճանբան ուղղեցի դէպ յարեւելեան հիւսիս յիսուն մեթր խորութեամբ։ Աւասիկ ստորհանաւոր աշխարհացոյց քարտէսներ, որոց մէջ կրնաք հետեւիլ մեր բռնելիք ուղղոյն։ Դահլիճս ձեր տրամադրութեան ներքեւ կը դնեմ, եւ իմ սենեակս քաշուելու թոյլտուութիւն կը խ՛ դրեմ ձեզմէ։»

Նաւապետը գլխ ողջունելով մեկնեցաւ։ Առանձին մնացի, մտածութեանցս մէջ սուզեալ, որոց բովանդակ նիւթն էր Նօթիլիւսի հրամանատարը։ Պիտի կրնայի՞ երբեք գիտնալ թէ ի՛նչ ազգէ էր այս տարօրինակ մարդ, որ կը պարծէր թէ ո՛չ մէկէն էր։ Այն ատելութիւն զոր ուխտած էր մարդկութեան դէմ, այն ատելութիւն, որ թերեւս սարսափելի վրէժխնդրութիւններ կ'որոնէր, ո՞վ գրգռած էր նորա սրտին մէջ։ Արդեօք այն յարգը չճանչուած գիտնոց մի՞ն էր, այն նշանաւոր հանճարներէն մին, որոց վիշտ պատճառած են, ինչպէս կ'ըսէր Քոնսէյլ, նոր Գալիլէո՞ս մը, կամ Մորի ամերիկացւոյն պէս գիտական մա՞րդ մը, որուն ասպարէզը ջախջախեցաւ քաղաքական յեղափոխութեամբ։ Դեռ չէի կրնար ըսել։ Զիս, որ դիպուածն իւր նաւուն մէջ ձգած էր, զիս՝ որոյ կեանքն իւր ձեռաց մէջ էր, պաղ կերպիւ, բայց հիւրասիրաբար կ'ընդունէր։ Ձեռքս չէր բռնած երբեք քանիցս անգամ եւ կարկառած էի իրեն, իւր ձեռքն երբեք չէր ձգած ինձ։

Ժամ մ'ողջոյն ընկղմեալ մնացի այս խորհրդածութեանց մէջ, ջանալով թափանցել զայս գաղտնիք, որ յոյժ կարեւոր էր ինձ համար։ Յետոյ հայեացքս սեւեռեցաւ այն լայն հարթագունդին վրայ, որ պարզուած էր սեղանին վրայ, եւ մատս դրի նոյն այն կէտին վրայ, ուր Նէմոյ նաւապետին գիտած երկայնութեան և լայնութեան աստիճանները զիրար կը կտրէին։

Ծովն ալ իւր գետերն ունի ցամաք երկիրներուն պէս։ Այդ գետք յատուկ հոսանքներ են, որք իրենց գոյնէն եւ ջերմութեան աստիճանէն կը ճանչուին, եւ որոց ամենէն նշանաւորն է Կիւլֆ-Սթրիմի հոսանք անունով ճանչուածը։ Գիտութիւնն հինգ գլխաւոր հոսանաց ընթացքը նշանակած է երկրագունտին վրայ, մին Հիւսիսային Ատլանտեանի մէջ, երկրորդն Հիւսիսային Խաղաղականի մէջ, չորրորդն Հարաւային Խաղաղականի մէջ, եւ հինգերորդն Հարաւային Հնդկական Ովկէանոսի մէջ։ Հաւանելի իսկ է թէ վեցերորդ հոսանք մ'ալ կար ժամանակաւ Հիւսիսային Հնդկական Ովկէանի մէջ, երբոր Կասպից և Արալի ծովերն, Ասիոյ մեծամեծ լճերուն հետ միացած, միակ ջրածաւալ մը կը կազմէին։

Արդ, հարթագունտին վրայ նշանակեալ տեղն այդ հոսանքներէն մին պարզուած էր, Ճաբոնաց Քիւրօ-Սիվօն կամ Սեւ գետն, որ Պէնկալայի ծովածոցէն ելնելով, եւ Արեւադարձից արեգին ուղղահայեաց ճառագայթներէն տաքցած, Մալաքայի նեղուցէն կ'անցնի, Ասիոյ ծովեզրը կը պատէ եւ Հիւսիսային Խաղաղականի մէջ կ'ստուարանայ մինչեւ Ալէութեան կղզիները, քափրենեաց կոճղեր եւ այլ բնիկ արտադրութիւններ բերել տանելով, եւ իւր զուտ լեղակագոյն տաք ջրերովն Ովկէանի կոհակները կտրելով։ Այս հոսանքին մէջ պիտի պտըտէր Նօթիլիւսը։ Ընթացքը կը գիտէի. կը տեսնէի որ հետախաղաղ կը լինէր անհուն Ովկէանոսի մէջ, եւ զիս ալ հետն ընդ քաշ տարուած կ'զգայի. յանկարծ Նէտ Լանտ եւ Քոնսէյլ երեւցան դահլճին դրան մէջ։

Երկու քաջ ընկերներս քար կտրեցան երբոր իրենց աչաց առջեւ [illegible] հրաշալիքը տեսան։

«Ո՞ւր եմք, ո՞ւր եմք, գոչեց Քանատացին, Քէպէքի թանգարանի՞ն եմք։

—Եթէ հաճիս թոյլ պարոնին, պատասխանեց Քոնսէյլ, աւելի Սոմրարի օթեւանին մէջ կը կարծեմ զիս։

—Բարեկա՛մք, պատասխանեցի նշան կոչելով զիրենք, ոչ Քանատայի մէջ էք, ոչ Ֆրանսայի, այլ Նօթիլիւսի մէջ, եւ ծովուն երեսէն յիսուն մեթր վար։

—Պէտք է հաւատալ պարոնին, քանի որ պարոնը կը հաստատէ, պատասխանեց Քոնսէյլ, բայց, ճշմարիտն ըսելով, այս դահլիճը Ֆլանդրացի մ'իսկ կը զարմացնէ։

—Զարմացիր, բարեկա՛մ, եւ նայէ, վասն զի, քեզ պէս ճարտար դասակարգչի մը համար բաւական գործ կայ աստ։»

Պէտք չունէի քաջալերելու զՔոնսէյլ։ Քաջ տղան, ապակեայ պահարանին վրայ ծռած, արդէն քանի մը բառ կը մրմնջէր բնագիտաց լեզուով. դաս կակղամորթից, ընտանիք փողորդեանց, սեռ [illegible], տեսակ [illegible], եւն։

Նոյն միջոցին, Նէտ Լանտ, որ խեցեբանութեան շատ հետամուտ չէր, Նէմոյ նաւապետին հետ ըրած տեսակցութեանս վրայ տեղեկութիւն կը հարցնէր ինձ։ Իմացե՞ր էք թէ ո՞վ էր, ուստի՛ կ'ուգար, ո՛ւր կ'երթար, մեզ ո՛ր խորքերը կ'իջեցնէր։ Վերջապէս հազար հարցմունք, որոց պատասխանելու ժամանակ չունէի։

Ինչ որ գիտէի, կամ մանաւանդ ինչ որ չէի գիտեր, ծանուցի նմա, եւ ապա հարցուցի թէ ինք ալ բան մը տեսած կամ իմացա՞ծ էր։

—Ո՛չ ինչ տեսած, ոչինչ իմացած եմ, պատասխանեց Քանատացին։ Եւ ոչ իսկ այս նաւուն նաւաստիները տեսած եմ։ Արդեօք նոքա ալ ելեկտրակա՞ն են։

—Ելեկտրակա՛ն։

—Ի՞նչ ըսեմ, այնպէս կարծելու կուգայ։ Բայց դուք, պարո՛ն Արօնաքս, հարցուց Նէտ Լանտ, որ միշտ իւր գաղափարին վրայ էր, չէ՞ք կրնար ըսել ինձ թէ քանի՛ մարդ կայ այս նաւուն մէջ. տա՞սն, քսա՞ն, յիսո՞ւն, հարիւ՞ր։

—Չեմ գիտեր, վարպե՛տ Լանտ։ Բայց, հաւատացէք ինձ, առ այժմ ի բաց թողէք Նօթիլիւսի տիրելու կամ անտի փախչելու գաղափարն։ Այս նաւ հրաշակերտ մ'է արդի ճարտարութեան, եւ մեծ ցաւ կը լինի ինձ տեսած չլինիլ զայս։ Շատ մարդիկ սիրով կ'ընդունէին մեր այս վիճակը, գոնէ պտըտելու համար այս հրաշալեաց մէջ։ Ուստի հանդարտ կեցիր եւ ջանանք տեսնել մեր չորջը գտնուած կամ անցած բաները։

—Տեսնե՜լ, գոչեց [illegible], բայց բան մը չտեսնուիր, եւ տեսնուելիք ալ չունի այս երկաթէ բանտի մէջ։ Կուրօրէն կ'երթանք, կուրօրէն կը նաւարկենք...»

Հազիւ այս խօսքը կ'արտասանէր Քանատացին, յանկարծ խաւար տիրեց դահլճին մէջ, բայց բացարձակ խաւար։ Լուսաւոր ձեղունը մարեցաւ, ա՛յնչափ արագապէս, որ աչքերս ցաւագին տպաւորութիւն մ'զգացին, նման այնմ զոր կ'զգայ ոք երբոր խաւարէ յանկարծապայծառ լոյս անցնի։

Մունջ կեցեր էինք, անշարժ, չգիտնալով թէ ի՛նչ անակնկալ դէպք, հաճոյ կամ անհաճոյ, կ'սպասէր մեզ։ Բայց սահում մը լսուեցաւ. կարծես թէ կափարիչներ կամ կափոյցներ կը շարժէին նաւուն կողերուն վրայ։

—Կատարածին վախճա՛նն է, ըսաւ Նէտ Լանտ։

—Կարգ ջրային կենդանատնկո՛ց մրմնջեց Քոնսէյլ։

Յանկարծ լոյս ծագեցաւ դահլճին մէջ, երկու կողմը գտնուած երկու երկայն ծակերէ, հեղուկ կոյտեր յանկարծ երեւցան՝ լուսաւորեալ ելեկտրական արտահոսմամբ։ Երկու բիւրեղեայ տախտակ կը բաժնէին զմեզ ծովէն։ Դողացի նախ մտածելով որ այս դիւրաբեկելի որմ կրնար խորտակիլ, բայց պղնձէ հաստ նիգերով ամրացուցեալ էր, որ գրեթէ անսահման դիմացկունութիւն մը կուտային նմա։

Ծովն յստակապէս կը տեսնուէր Նօթիլիւսի չորջը մինչեւ մէկ մղոն հեռու։ Եւ ի՛նչ տեսարան։ Ո՞ր գրիչ կրնայ նկարագրել։ Ո՞վ կրնայ բացատրել լուսոյն ազդեցութիւնն այն թափանցիկ ալեաց մէջ, եւ նորա աստիճանաբար նուազման քաղցրութիւնը մինչեւ Ովկէանի ստորին եւ վերին խաւերն։

Ամէն մարդ գիտէ ծովուն թափանցութիւնը։ Գիտէ թէ ապառաժէ բղխած ամենէն վճիտ ջուրերը չեն կրնար հասնիլ անոր ականակիտ յստակութեան։ Մէջը գտնուած հանքային եւ ընչաւոր գոյացութիւնք աւելի կ'աճեցնեն նորա թափանցութիւնը։

(Շարունակելի)

խմանալ ուզած էր թէ ո՛ւր կը գտնուի և ի՛նչ վիճակի մէջ է Իշխանն ։ Ուստի, երբ Ն. Բարձրութիւն Ռուսճուգ հասաւ, իւր ի Պուլկարիա վերադարձն անմիջապէս հեռագրեց առ Թագուհին Անգլիոյ ։ Կ'երեւի թէ այժմ Պուլկարիայէն վերջնապէս մեկնին եւս հեռագրած է առ Ն. Վեհափառութիւն, ի մեծ ցաւ անգլիական Արքունեաց և անգլիական Կառավարութեան ։

ՍԸՐ ՉԱՐԼԶ ՏԻԼՔ որոշեր է իւր երեսը ծածկել, կեղծ անուամբ մը Գանատա գացեր է, ուր անմատչելի լեռներու մէջ քանի մը շաբաթ որսով զբաղելէ յետոյ, Սան-Ֆրանչիսկոյէ շոգենաւ պիտի նստի և Աւստրալիա երթայ ։ Իւր կին չըն'կերանար իրեն ։ Կ'երեւի թէ սուտ վկայութեան համար զինք Եզեռնային Ատենի մը առջեւ քաշելու խորհուրդն ալ չէ ունեցած ։ Բայց անգլ. ընկերութեան համար պատուաբեր բան մ'է որ այնքան աղտոտ պատմութեամբք իւր անունն աղարտեալ մարդ մը, թէեւ լինի նշանաւոր քաղաքագէտ մը, չի համարձակիր ապրիլ այդ ընկերութեան մէջ ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ մէջև խնդիր մը ծագեցաւ Արտաքսման Օրէնքին առթիւ ։ Ի Շանգլյլի բողոքական մատուռն մը երէցն, անգլիացի Վէր. Ու. Ճ. Տրօզ, 24 ժամէն ֆրանսական հողէն մեկնելու հրաման ստանալով, դուրս ելնել հարկադրեցաւ. որովհետեւ Օմալի Դուքին արտաքսման վրայ, Շանգլյլիի անգլիացի բնակչաց կողմէ ցաւակցութեան ուղերձ մը ղրկած էր նմա, նկատելով մանաւանդ թէ Դուքսը, թէեւ կաթոլիկ, առատաձեռն նպաստներ ըրած էր այս բողոքական մատուռն պաշտպանման համար ։ Անգլիացիք կը պնդեն թէ Վէր. երէցն ո՛և է քաղաքական յանցանք չէր գործած այստ ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ . Ծանուցուած էր թէ Անգլիա 61րդ. յօդ.ին վրայ գիր մ'ներկայած է առ Բ. Դուռն ։ Թայմզ, օգոստ. 3 ի խմբագրականաւ, ակնարկելով զայդ պաշտօնագիր, չի ծածկեր թէ անգլ. նոր ձեռնարկն աննպաստ տպաւորութիւն մ'ըրած է Բ. Դրան վրայ ։ Բայց, մեղմելու համար զայդ տպաւորութիւն, կը ջանայ ցուցնել թէ անգլ. այս ձեռնարկի բուն նպատակը կայս. կառավարութեան օգտումն է ։ Կը ծանուցանէ թէ զայդ ծանուցագիր պատրաստած էին Լորտ Ռոզպէրի և Պ. Ճէյմս Պրայս, և կ. Պոլիս ղրկեց Լորտ Իտտըսլէ, «Թուրքիոյ օգնելու ուղղակի նպատակաւ» ։ «Պագումի դէպքը ցուցուց թէ, կը յարէ Թայմզ, ռուսական առաջիկայ գործողութիւնն . . . ասիական սահմանաց կողմէ կրնայ պատահիլ ։» Ի նախատեսութիւն այս պատահականութեան, լաւ է որ, կ'ըսէ, այդ կողմէ բարոյապէս զօրեղ դիրք մ'ունենայ Թուրքիա ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ազգային Կեդրոնական Վարժարանի Խնամակալութիւնն իւր երէկի շաբաթական նստին մէջ, որուն ներկայ էր նաև Վարչութեան Ատենապետ Վսեմ. Նուրեան էֆէնտի, որոշած է որ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1ին սկսին կեդրոնական Վարժարանի դասախօսութիւնք, որուն համար ամեն նախապատրաստութիւնք տեսնուած են ։ Իսկ Վարժարանի բացման պաշտօնական արարողութիւնը պիտի կատարուի այն ժամանակ երբ Ղալաթիոյ եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ կառուցեալ շէնքն աւարտի ։

* * *

Մեր ստացած տեղեկութեանց համեմատ, Ազգային Կեդրոնական Վարժարանին աշակերտելու համար 102 ուսանողներ արձանագրուած են ցարդ ։ Ասոնցմէ 80ը միայն համարձակած են ներկայանալ քննութեան, և քննուողներէն լոկ 57ն արժանացած են ընդունելութեան ։ Ընդունուած աշակերտներն հետզհետէ Խնամակալութեան ներկայանալով կ'ստանան իրենց մուտ տոմսերը, սեպտեմբերի դասախօսութեանց մասնակցելու համար ։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Աղեքսանդրիա բնակեալ Եւդոկիացի Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Կիւտիւկեան հանդերձ ընտանեօք և ընկերակցութեամբ Սրվաճեան Մեծ. Յարութիւն էֆէնտիի Ազգային Հիւանդանոցի բոլոր յարկերը մի առ մի այցելելէ եւ իւր գոհունակութիւնն յայտնելէ զկնի 100 օսմ. ոսկի նուիրեց իւր բնածին աղքատասիրութեամբը ։

Հոգաբարձութիւնս պատիւ կը համարի հրապարակաւ իւր ջերմագին շնորհակալութիւնն յայտնել յիշեալ Մեծ. Նուիրատուին, որ իւր այդ նուէրովն ո՛չ միայն իւր սրտի բարութեան իրական ապացոյց մի կ'ընծայէ, այլ եւ նախանձելի օրինակ մը կուտայ բոլոր ազգայնոց, որոց ամեն տեսակէտով այս գթութեան յարկը կարօտ է ։

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Ազգ. Հիւանդանոցի
Ատենադպիր Ատենապետ
Ց. ՖԷՆԷՐՃԵԱՆ ՄԻՔ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Կը լսենք թէ Ազգ. Վարչութիւնը մտադիր է Շահնազարեան Վարժարանէն մնացեալ ամեն ինչ վաճառելով, յառաջ եկած դրամագլխոյն տոկոսովը մինչև ատենէ մը գործադրել բարեյիշատակ կտակատարին նպատակն, յարմար եղանակաւ մը ։

Կը խնդրուի մեզմէ ծանուցանել թէ ի նպաստ Հայոց Միացեալ Ընկերութեան տրուելիք Դաշտային Պարահանդէսն, որ տեղի պիտի ունենար օգոստոս 30ին շաբաթ երեկոյ Իւսկիւտարի մէջ, կարգադիր Մասնախմբին կամքէն անկախ պատճառներով յետաձգեալ է մի քանի աւուր համար ։

Ա.Զ.Դ

ԱԶԳ. ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի Խնամակալութիւնս պատիւ ունի ծանուցանել թէ, ըստ իւր նախորդ յայտարարութեանց, վարժարանին դասախօսութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի, Սեպտեմբեր 1, առաւօտեան ժամ 2 ½ին ։ Իսկ բացման հանդէսը պիտի կատարուի արժանավայել եղանակաւ, երբ աւարտին վարժարանին կից շինուածք, որոյ այժմեան վիճակը գրեթէ անհնար կ'ընէ կանոնաւոր հանդէսի մը կազմակերպութիւնն ։ Արդէն այս պաշտօնական արարողութեան օրը և ժամը լրագրաց միջոցաւ պիտի ծանուցուին նախապէս ի տեղեկութիւն արգոյ հասարակութեան ։

(Կնք. Խնամակալութեան)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ծանուցինք արդէն Տաղաւարեան էֆէնտիի երկասիրած «ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ» առաջին հատորին հրատարակումը ։ Գործին արժանիքը ցոյց տալու համար, բաւ է աստ արտատպել Ուսումն. Խորհրդոյ յանձնարարագիրը ։

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհուրդս իւր Օժանդակ Քննիչ Յանձնախմբի միջոցաւ ի քնին առնելով Ազգային ուսուցիչներէն Ն. Տաղաւարեան էֆէնտիի երկասիրած «Բնական պատմութեան» առաջին հատորն, որ կը պարունակէ կենդանեաց հիւսուածաբանութիւն և մարդկային կազմախօսութիւն ու բնախօսութիւն, գոհութեամբ կը յայտարարէ որ մեծ խնամով և հմտութեամբ յօրինուած գործ մ'է եւ կրնայ նպաստել իբրեւ գնահատելի ծառայութիւն մը բնական գիտութեանց ուսման ։ Հետեւաբար շնորհաւորելով զՏաղաւարեան էֆէնտին իւր այս կարեւոր երկասիրութեան համար, կը յանձնարարէ Ազգային վարժարանաց պատուարժան Հոգաբարձութեանց, Տեսչաց և Ուսուցչաց՝ որ ընդունին նոյն դասագիրքն իւրեանց Ուսումնարանաց մէջ ի գործածութիւն, համաձայն Բարեկարգութեան հրահանգի ազգային վարժարանաց ։

18 յուլիս 1886

Ի դիմաց Ուսումնական Խորհրդոյ
Ազգ. Կեդր. Վարչութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Ն. ՓԱՓԱԶԵԱՆ Կ. Ս. ԽԻԹԻՐԻՃԵԱՆ

Հաստատեմք և մեք զվկայութիւն եւ զյանձնարարութիւն Ուսումնական Խորհրդոյ Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան ։

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊՍ.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Այն մասնաւոր ունկնդրութեան միջոցին զոր այս կիրակի օր Վեհ. Սուլթանը շնորհեց ռուսական դեսպանին, Պ. Նէլիտոֆ Ն. Կ. Վեհափառութեան յանձներ է Ռուսիոյ Կայսեր մէկ ինքնագիր նամակն ի պատասխանի այն հեռագրոյն որով Սուլթանը շնորհակալութիւն յայտնած էր Նմա Պուլկարիոյ վերջին դէպքերուն առթիւ ծագած դժուարութեանց խաղաղապէս կարգադրման նպատակաւ տարած ջանքերուն համար ։

Բ. Դուռը նոր շրջաբերական մ'ուղղեց երեք մեծ Տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանաց, յորում կ'ըսէ թէ Աղեքսանդր Իշխանն ի պաշտօնէ ծանուցած լինելով իւր հրաժարելու որոշումն, ստիպողական հարկ կայ պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուլ արգիլելու համար զինուորական օտար միջամտութիւն մը ի Պուլկարիա, որ կրնայ տեղի ունենալ Իշխանին մեկնելովն այդ երկրին մէջ ծագելիք խառնաշփոթութեանց առթիւ ։

Ցաւարտ ծանուցագրոյն, Բ. Դուռը կը խնդրէ Տէրութիւններէն կարծեաց փոխանակութիւն մ'ընելով հաղորդել իրենց որոշումն ։

Կաղզէյնի վերջին տեսակցութեան միջոցին, Պ. Կիրս յայտներ է եղեր առ Պիզմարք Իշխանն թէ Ռուսիա բացարձակապէս կը պնդէ Աղեքսանդր Իշխանին հրաժարման վրայ և այս պայմանաւ միայն կրնայ մասնակցիլ երրեակ դաշնակցութեան ։

Անգլիական մամուլն յոյժ զբաղած է այս պահուս պուլկարական խնդրովն և Աղեքսանդր Իշխանի հրաժարման առթիւ Գերմանիոյ հետեւած ընթացքը կը քննադատէ ։

Լոնտոնէն առնուած նորագոյն լրոց նայելով, անգլ. լրագիրք սաստկապէս կը հարուածեն զՌուսիա ինչպէս եւ Պիզմարք Իշխանին քաղաքականութիւնն եւ Պալքանեան երկրաց համար ծանր վտանգ մը հետեւցունելով Աղեքսանդր Իշխանին հեռացումէն, անոր յաջորդի մ'անուանումը ռուսական ազդեցութեան մէկ յաղթանակը կը համարին ։

Տարմշտատէն քաշուած հեռագրոյ մը համեմատ, Պուլկարիոյ Իշխանին հայր Հէսի Աղեքսանդր Իշխանն՝ որ ո՛չ միայն աւստրիական զօրավարի և գերմանական գնդապետի աստիճան ունի այլ նաև Ռուսիոյ հեծելազօրաց գնդապետի աստիճան ունի, յայտարարած է թէ կը հրաժարի իւր անունը պահելէ ռուսական բանակին կարգաց մէջ ։ Միանգամայն փափաք յայտնած է դադրեցնել ամեն յարաբերութիւն Բեդրսպուրկի արքունեաց հետ ։

Այս լուր բուռն յուզում յառաջ բերած է ի Վիեննա եւ ի Պէռլին եւ Վիլհէլմ ու Ֆրանչ Եօզէֆ կայսրք կարելին ի գործ կը դնեն համոզելու ծերունի իշխանն ետ կենալ իւր այս խորհուրդէն որոյ գործադրութիւնը ծայրայեղութեան պիտի տանի Ջարին բարկութիւնը ։

Աղեքսանդր Գ. կայսրը երկիւղած յարգանք մը կը տածէ իւր մօր՝ հանգուցեալ Մարի կայսրուհւոյն յիշատակին և յոյժ կը մեծարէ Հէսի Իշխանն որ այդ պաշտեցեալ մօր եղբայրն է ։ Թէ և Նորին Վեհափառութիւն տեսակ մը հակառակութիւն կը տածէ իւր մօրեղբօր որդւոյն, Պուլկարիոյ արքի իշխանին նկատմամբ, այսու հանդերձ չէ կարող մոռնալ թէ իշխանն իւր երիտասարդութեան գեղեցկագոյն օրերն անցուցած է իւր (Ջարին) մօր հետ, նորա ծնողաց քով, ի գղեակն Ժիւկէնհայմի ։ Դիւրին է ըմբռնել ուրեմն թէ Հէսի իշխանին կողմէ, յարաբերութեանց խզման բացարձակ յայտարարութիւն մը ո՛ր աստիճան կը վիրաւորէ զԱղեքսանդր Գ. իւր ամենանուիրական զգացմանց մէջ ։ Սակայն ծերունի իշխանն, որ իւր անձնասիրութիւնը վիրաւորուած կը տեսնէ և իւր մօրեղբայր Ջարէն՝ քիչ մ'աւելի յարգանաց կ'սպասէր, անխախտ կ'երեւի իւր որոշման վրայ ։

Կը յիշուի թէ Աղեքսանդր Իշխանին վերջին անգամ յաղթանակաւ Պուլկարիա մտնելուն առթիւ Պէռլինի զատնազան զօրագնդոց սպայք բաժակներ պարպած էին Ն. Բարձրութեան կենաց եւ շնորհաւորական հեռագրեր ուղղած էին առ Իշխանն որ «գերմանացի սպայի մ'արժանի քաջութիւն» ցոյց տուած էր ։ Արդ, այդ միեւնոյն սպայք տեղեկանալով Իշխանին կողմէ Ռուսիոյ Կայսեր ուղղեալ հնազանդութեան հեռագրին, դարձեալ դումարում մ'ունենալով բաժակներ պարպեր են ընդդէմ Իշխանին ։ Այս խրոխտութիւն զուրկ չէ կարեւորութենէ և կը բացատրէ Գերմանիոյ զինուորական շրջանակաց մէջ Ռուսիոյ նկատմամբ տիրող զգացումն. հետեւաբար կ'սպասուի որ պատերազմական նախարարն արգելու սպայից այսուհետեւ այս տեսակ ցոյցեր ընել ։

ՄԵԿՆՈՒՄՆ ԻՇԽԱՆԻՆ

Այս առաւօտ Թիւրք հետեւեալ նորագոյն տեղեկութիւնները կուտայ պուլկարական խնդրոյն վրայ ։

Երէկ թէ՛ Բ. Դրան և թէ՛ դեսպանատանց ուղղեալ պաշտօնական հեռագիրք ծանուցին թէ Աղեքսանդր Իշխանն իւր հրաժարականը տալով, երկրին կառավարութիւնն երեք անձանց յանձներ և ինք երեքշաբթի օրն երեկոյեան դէմ մեկներ է Սոֆիայէն ։

Պուլկար կառավարութիւնն սակայն առաջ յայտարարելով որ եթէ իշխանն հրաժարի և Սոֆիայէ մեկնի, Ռուսիոյ և կամ այլ կողմերէ միջամտութիւն մը հաւանական է, Բ. Դրան ուշադրութիւնն հրաւիրած էր. ուստի այս վերջինն երէկ գիշեր հեռագրաւ ծանուցագիր մ'ուղղեց մեծ Տէրութեանց, որով Պուլկարաց վերոյգրեալ յայտարարութիւնն հաղորդելէ յետոյ, պէտք եղած պահպանողական միջոցները ձեռք առնուլու հարկը կ'զգացունէ, Պուլկարիոյ եւ Արեւելեան Ռումէլիի խաղաղութիւնը չվրդովելու եւ Ռուսիոյ կամ այլ կողմէ միջամտութիւն մը տեղի չունենալու և չփոթութիւնք չարծարծուելու համար, հրաւիրելով միանգամայն մեծ Տէրութիւնները որ առ այս իրենց մէջ կարծեաց փոխանակութիւն մ'ընեն եւ այս պատահականութեանց առաջքն առնելու նպատակաւ իրենց որոշած միջոցները զեկուցանեն Բ. Դրան ։

Նոյնպէս հեռագրաւ ծանոյց պուլկար կառավարութեան որ, եթէ երկրին յատուկ օրինաց շրջանին մէջ շարժին, ներկայ խաղաղութիւնն ու հանդարտութիւնը բնաւ չպիտի վրդովի ։

Պուլկարիայէն եկած մասնաւոր տեղեկութեանց նայելով Սոֆիայի շուկաներն ու վաճառատուները գոցուեր են ։ Երկրին մէջ տագնապ կը տիրէ, վասն զի կառավարութիւնը բուռն տուրք կը պահանջէ եղեր ժողովուրդէն որ տալու կը դժկամակի ։

Այսօր, Դուրպան-Պայրամի տօնին առթիւ, Վեհ. Սուլթանն առաւօտուն կանուխ Հանդիսական կերպիւ Պէշիկթաշի մզկիթը գնաց ուր կրօնական արարողութեանց ներկայ գտնուելէ յետոյ, ըստ սովորութեան Տօլմա Պաղչէի պալատն երթալով, գահոյից մեծ դահլճին մէջ ընդունեց նախարարաց և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնէից շնորհաւորութիւնները ։

Արարողութիւնն յոյժ հանդիսաւոր եղաւ եւ միջօրէին մօտ Ն. Վեհափառութիւն Ելտըզ վերադարձաւ նոյն շքով ։

Մանրամասնութիւնք վաղը ։

Սպարապետի Դրան հաշուակալութեան ճիւղի նախագահ Իսմայիլ Հագգը փաշա Սամանի պահեստի զօրաց հրամատար կարգուած է Հիւսէյին Ֆեվզի փաշայի տեղ որ մեռաւ վերջերս ։

Իսմայիլ փաշա երեքշաբթի առաւօտ կայս. պալատ հրաւիրուեցաւ ուր Վեհ. Սուլթանի մեծարանաց արժանացաւ ։ Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճեցաւ այս առթիւ Ֆերիգութեան աստիճան շնորհել նմա և միանգամայն Նիշանը Իմթիազի արծաթ շքադրամն ։

Իսմայիլ փաշա իւր նոր պաշտօնատեղին կ'ուղեւորի Պայրամի տօներէն յետոյ ։

Անգլիոյ Թագուհւոյն երկրորդ որդի Էտինպըրկի Դուքսը մայրաքաղաքս կը հասնի յառաջիկայ ուրբաթ, 5/17 սեպտեմբեր ։ Ն. Բարձրութիւն, ինչպէս արդէն ծանուցեցաւ, անգլ. դեսպանատունը չպիտի բնակի, այլ Երլորդի դարաստանին մէջ գտնուած այն Քէօշկին որ քանի մը տարի առաջ յատկացուեցաւ Ռօտոլֆ իշխանին բնակութեան ։

Լ. Հէրալտ կը ծանուցանէ թէ Սերպիոյ ներքին գործոց նախարար Պ. Նովագովից կ. Պոլսոյ դեսպան անուանուեր է ։ Պ. Կրուիչի յաջորդը, բացի իւր դիւանագիտական ստացմանէն, մեծ անուն կը վայելէ իւր երկրին մէջ իբր հմուտ գիտնական և հնախօս ։

Իզմիրէն կը գրեն թէ ելմտական նախարարութեան այն շրջաբերականն որ ոգելից ըմպելեաց վրայ 10 առ 100 տուրք մը հաստատուիլը կը ծանուցանէր, յոյժ անհաճոյ տպաւորութիւն մ'ըրեր է քաղաքին վաճառականաց և խանութպանաց վրայ որք այդ առեւտրով կ'զբաղին ։ Ամեն կողմէ բողոքագրեր կը պատրաստուին եղեր ձեռնհաս իշխանութեան մատուցուելու համար, յայտնելով որ այս տնօրինութիւն մեծ արգելք կը յարուցանէ վաճառականութեան այդ ճիւղին դէմ, հետեւաբար անոր առայժմ չգործադրուիլը կամ բարեփոխուիլը խնդրելով ։

Ի նպաստ Յունաստանի երկրաշարժէն վնասուցաց մայրաքաղաքիս յոյն դրամատեարց ձեռամբ բացուած հանգանակութեան 10,000 ֆրանք ստորագրուած է Պ. Նիքոլա Զարիֆի. Օսմ. կայս. Պանքան՝ 1500 ֆրանք, Քրէտի ժէն. Օթոման Պանքան՝ 1000 ֆրանք և Յ. և Մ. Էսաեան Տեարք՝ 115 ֆրանք ։

Սելանիկի նորընտիր կուսակալ Ղալիպ փաշա անցեալ չորեքշաբթի օր իւր պաշտօնատեղին հասնելով, մեծ պատուով ընդունուեր է տեղական իշխանութեանց ու ժողովրդեան կողմէ ։

Ոչխարաց այն բազմաթիւ հօտերուն մէջ զորս քիւրտ հովիւք կ. Պոլիս կը բերեն Դուրպան Պայրամի տօնին առթիւ, այս տարի կը նշմարուին թիֆթիկ արտադրող այծեր, մեծաւ մասամբ շատ մատաղ, որք ստոր գնով մսավաճառաց կը ծախուին և կամ ծածկաբար օտար երկիրներ կը ղրկուին ։ Արդ, այս գործողութեան հետեւանքը պիտի լինի այծի այդ տեսակին բնաջինջ լինելն, որ ցաւալի է, վասն զի երկրին հասութից կարեւոր աղբիւրներէ մէկն կը կորսուի այդու ։

Երկար ատենէ ի վեր որոց որ պէտք է ուշադրութիւնն հրաւիրած ենք արդէն և դժբախտաբար մեր գուշակութիւնք իրականանալ կ'սկսին ։ Թիֆթիկ արտադրող այծ պահողներն այլ եւս որ և է շահ չգտնելով այդ արհեստին մէջ, կը ջանան թողուլ զայն ։ Ուստի վերստին կը խնդրենք կայս. կառավարութենէն որ միջոցներ ձեռք առնու Թուրքիոյ այծերուն վրայ դրուած ծանր տուրքերը թեթեւցնելու համար ։

(Աւստր. Լրաբեր)

Թիճարէթի առաջին Սենեկին առջեւ ժամանակէ մը հետէ կարեւոր դատ մը կը տեսնուէր Ալլահվէրտի Յովհաննէս էֆէնտիի ու եղբարց և Լօրանտօ տեարց միջեւ, ծառաքարի հանքի մը սեպհականութեան խնդրոյ առթիւ զոր կը պահանջէին երկու կողմերը ։ Արդ դատարանն Ալլահվէրտի եղբարց անպաստ վճիռ մը տուած լինելով, ըստ որում այս վերջինք չէին կրնար վերաքննութեան դիմել (վասն զի Թիճարէթի առաջին Սենեկի դատավճիռք վերաքննելի չէն) դատարանին անդամոց և մանաւանդ Ռիֆաթ պէյի դէմ դատ բացեր են ։ Կ'երեւի թէ Ալլահվէրտի Տեարց կողմէ յիշեալ դատաւորաց դէմ եղած ամբաստանութիւնք բաւական ծանրակշիռ են ։ Այս դատ յառաջիկայ չորեքշաբթի օր պիտի տեսնուի վերաքննիչ ատեանին առջեւ ։

Սելանիկէն կը գրեն թէ Ալասօնիայի յոյն Մետրապոլիտը տակաւին աւազակաց ձեռքը կը գտնուի որք լերանց մէջ անմատչելի տեղ մը պահուըստած, լուր ղրկեր են առ որ անկ է, թէ մինչեւ որ 115,000 ֆրանքի գումար մը չընդունին իբր փրկանք, ազատ չպիտի թողուն յիշեալ եկեղեցականը ։

Բերայի Յունաց Սիլլօգն և Նէօ-Շուղէ ընկերութիւնն յատուկ պատուիրակ մը կարգած են Վիէննայի Արեւելագիտաց Համաժողովին մէջ ։

Քանի մ'օր առաջ Կելիպօլուի առջեւ անգլիական շոգենաւ մը և իտալական նաւ մը միմեանց բաղխելով, առաջինը ծանր կերպիւ վնասուեր է և այժմ հատուցում կը պահանջէ իտալականէն ։

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Որ իրեն մասնաճիւղ ընտրած էր մանկաբարձութիւն և կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն այս անգամ Փարիզի մէջ եւս բժշկական այս ճիւղին հետեւելով կատարելագործած է իւր արհեստը և այժմ վերադարձած լինելով կը գտնուի ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 6 էն 8 կամուրջի դիմաց Պիւշիւքեան եղբարց դեղարանը ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԻՇԽԱՆԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՅԷՆ

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԻՇԽԱՆԻՆ

ՍՈՖԻԱ, 8 սեպտ.

Աղեքսանդր Իշխանն երէկ Սոֆիայէն մեկնեցաւ, յետ կազմելոյ խնամակալութիւն մը, որոյ անդամք են Պ. Ստամպուլոֆ, Գնդապետ Մութքուրոֆ և Պ. Քարավէլոֆ ։

Իշխանը, մեկնելէն առաջ, Յայտարարութիւն մը հանեց, որով կը ծանուցանէ թէ իւր իշխանութենէն կը հրաժարի ։ Կը յարէ թէ Ջարէն ապահովութիւն ստացած է թէ Պուլկարիոյ գոյութեան պայմանք անվթար պիտի մնան ։ Իշխանն ի վերջոյ հրաւէր կը կարդայ երկրին՝ հնազանդելու Խնամակալութեան ։

[illegible]

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 8 Սեպտեմբեր, ժամ 6 վայր. 15 երեկ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 15/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուեցաւ	14 1/16
» » » գոցուեցաւ	14 1/4
» » » Ա.	22
» » » Բ.	14 1/2
» » » Գ.	14 1/4
Օթոման 1874	72 1/2
Փոխառութիւն 1877	85
Պանք Օթոման	9 5/8
Թուրքական փոխառ. 1873	98
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	73 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	95 1/2
Տայրա Սանիէ	71 5/8
Դոմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	93 3/4
Հանգստական պարտաթուղթ 4%	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	— —

Վիէննա, 8 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	— —
Օսմանեան երկաթուղի	— —

Բարիզ, 8 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկ.

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	110 02 1/2
» » 3 %	83 40
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	14 40
» » » գոցուեցաւ	14 40
» » Սերի Բ.	— —
» » Գ.	14 47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	34
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	494 37 1/2
Քրէտի Լիոնէ	538 75
» Ֆօնսիէ	1391 25
Բաժնետոմս Լիոնի	1227 50
Սուէզի ջրանցք	2002 50
Ռուսական 5% 1877ի	101 5/8
Իտալական Ռանթ	100 42 1/2
Եգիպտական միացեալ	372 50
Սպանիական (արտաքին)	61 3/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	358 75
% Հելլենական	— —
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 29

ՀԱՆԳԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Ս. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑ

Ցուցակ Զ.՝ Բերա

Մեծ. Տեարք

Սահակ Ասլան ղրշ. 150, Գրիգոր Գարակէօզեան 150, Տիգրան Գարակէօզեան 150, Կարապետ Խումարեան 60, Համբարձում Մազլումեան 40, Յակոբ Մազլումեան 40, Պետրոս Թիւթիւնճեան 50, Դանիէլ Պետրոսեան 20, Սեպուհ Պետրոսեան 20, Եղիա Մազլումեան 20, Տիգրան Մազլումեան 20, Յարութիւն Ասլանեան 20, Յովհաննէս Ասլանեան 20, Պօղոս Մարտիկեան 20, Յակոբ Վարդանեան 20, Աւետիս Քօլօլեան 20, Վահան Քօլօլեան 20, Մհ. Սենեքերիմ Ճիւէրճեան 20, Գրիգոր Ֆրէնկեան 20, Վահէ Ֆրէնկեան 20, Յարութիւն Կէտաէնց 15, Միքայէլ Կէտաէնց 15, Գէորգ Ասատուրեան 10, Նշան Այվազեան 10, Զարեհ Այվազեան 10, Հրանտ Այվազեան 10, Մարգար Եթերեան 10, Միհրան Ճիւէրճեան 10, Արամ Ճիւէրճեան 10 ։

5ական ղրշ. վճարած են Տեարք

Կարապետ Խաչատուրեան, Միհրան Կիւզէլեան, Յակոբ Սուզեան, Լեւոն Սուզեան, Պաղտիկ Բիթթարճեան, Աշոտ Բիթթարճեան, Ստեփան Էսլէեան, Սիմոն Ադամեան, Գրիգոր Ապալեան, Մհ. Միքայէլ Յարութիւնեան, Մարգար Պօղոսեան, Գրիգոր Վարժապետեան, Վարդան Պօլօեան, Խաչիկ Պօլօեան, Մանուկ Պօլօեան, Ղազարոս Պօլօեան, Մաքսուտ Մանուկեան, Մկրտիչ Ասաքելեան, Սեպուհ Ինճէեան, Մանուկ Յակոբ Գաբրիէլեան, Համբարձում Յակոբեան, Յակոբ Թաշճեան, Պօղոս Մարտիկեան, Կարապետ Մարտիկեան, Միհրան Մարտիկեան, Յովհաննէս Ադամեան, Միհրան Էսլէեան, Յովհաննէս Ունճեան, Զաւէն Ունճեան, Գեղամ Ունճեան, Արամ Ունճեան, Յովհաննէս Սեղբոսեան, Համբարձում Կարապետեան, Յովհաննէս Կարապետեան, Մհ. Յակոբ Անդրէասեան, Վիգէն Տօղանճեան, Միքայէլ Տօղանճեան, Միքայէլ Տօղանճեան, Մամբրէ Տօղանճեան, Արմենակ Տօղանճեան, Երուանդ Տօղանճեան, Մելքոն Պէրխուտարեան, Վահան Պէրխուտարեան, Յարութիւն Պէրխուտարեան, Մուրատ Գրիգորեան, Յակոբ Պէնկլեան, Նիկողոս Յակոբեան, Սարգիս Մելքոնեան, Յովհաննէս Սարգսեան, Թովմաս Սօլաքեան, Ռուբէն Կարապետեան, Երուանդ Մէրէէմէթլի, Վահէ Մէրէէմէթլի, Յովհան Կիլիմճեան, Յովհաննէս Կիլիմճեան, Լեւոն Շիլլեան, Գէորգ Զիլլինկիրեան, Քրիս Սէմէրճեան, Աբրահամ Աբրիկեան, Արամ Աբրիկեան, Սամիկ Նազարէթեան, Մանուկ Կարապետ Սարգիսեան, Ասատուր Զատէեան, Յակոբ Թուղլաճեան, Միհրան Թուղլաճեան, Լեւոն Եալարըզեան, Յակոբ Եալարըզեան, Միհրան Կրճիկեան, Յովհաննէս Յակոբեան, Սիմոն Անդրէասեան, Վարդանէս Պօղոսեան, Գաբրիէլ Թուղլաճեան, Դանիէլ Թուղլաճեան, Տիգրան Շըրըճեան, Ստեփան Յարութիւնեան, Ռուբէն Սարըպօյաճեան, Միհրդատ Սարըպօյաճեան, Յակոբ Տիոնեան, Տիգրան Յակոբեան, Մկրտիչ Յակոբեան, Յովսէփ Երամեան, Եղիա Սիմոնեան, Դանիէլ Սիմոնեան, Յարութիւն Կարապետեան, Մանուկ Յակոբեան, Պօղոս Խէրեան, Մարտիրոս Այվազեան, Մաքսուտ Գօչունեան, Սիմոն Գօչունեան, Գէորգ Եղիաեան, Թադէոս Սանճաքճեան, Շնորհք Տէրվիշեան, Ռուբէն Փափազեան, Մկրտիչ Փափազեան, Սոփոնիկ Փափազեան, Մարտիրոս Փափազեան, Ստեփան Գալֆաեան, Գրիգոր Ջուհաճեան, Նշան Նշանդէթեան, Մկրտիչ Նշանեան, Մելքոն Յարութիւնեան, Մ. Գէորգ Ասատրեան, Մանուէլ Իւթիւճեան, Յովհաննէս Իւթիւճեան, Միհրան Շահպազեան, Եղիազար Շահպազեան, Մաքսուտ Ճիվանեան, Զենոբ Մուրատեան, Ներսէս Մուրատեան, Գրիգոր Մէնկիւնէճեան, Միսաք Մուրատեան, Միհրան Աղաւնեան, Դանիէլ Ասատուրեան, Պետրոս Թաշճեան, Դանիէլ Թաշճեան, Յակոբ Թաշճեան, Միհրան Թաշճեան, Լեւոն Թաշճեան, Յակոբ Նշանեան, Կարապետ Նշանեան, Գարեգին Նշանեան, Բիւզանդ Նշանեան, Վաղարշապուհ Գալփաքճեան, Սինէմ Գալփաքճեան, Գաբրիէլ Գրիգորեան, Միքայէլ Գրիգորեան, Սարգիս Տէրվիշեան, Սահակ Մէստճեան, Լեւոն Մէստճեան, Երուանդ Մէստճեան, Դամիանոս Բէլսեան, Յակոբ Ալեմանդեան, Յովհաննէս Ալեմանդեան, Տիգրան Զիլեան, Ռուբէն Գարանֆիլեան, Արմենակ Գարանֆիլեան, Աթանաս Շալճեան, Արտաշէս Մկրեան, Բիւզանդ Փանոսեան, Պետրոս Գաբրիէլեան, Տիգրան Պետրոսեան, Քերովբէ Իւթիւճեան, Մարկոս Իւթիւճեան, Գէորգ Մալաքեան, Զենոբ Շահինեան, Գէորգ Գաբրիէլեան, Մհ. Համբարձում Գրիգորեան, Թովմաս Աչճեան, Մարտիրոս Ադամեան, Նիկողոս Քազէզեան, Արսէն Քազէզեան, Համբարձում Պիլիքճեան, Յարութիւն Կիւլպէնկեան, գումար ղրշ. 1740

Բերայի նախորդ ցուցակին գումարը 3,770 ։ Համագումար ղրշ. 5,510 ։

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պէշիկթաշէն կը գրեն մեզ ։

Պէշիկթաշի երիտասարդութիւնն, առաջնորդուած Մաքրուհեան Ուսումնասիրաց ընկերութեան գլխաւոր անդամներէն, տխուր պարտականութիւն մը կատարեց նախընթաց՝ կիրակէ առաւօտ՝ օրն տարեդարձի մահուան բազմաշխատ և ընկերասէրն Ալիքսան Մոմճեանի, երիտասարդին՝ որ դեռ անցեալ տարի գլուխ անցնելով թաղիս երիտասարդութեան յաջողեցաւ վերակազմել սոյն ընկերութիւնը (որոյ նպատակն է թաղիս վարժարանի աղքատիկ և ուշիմ տղայոց պաշտպան կանգնիլ իւրեանց դպրոցական շրջանին մէջ,) օժտելով զայն վաւերացեալ կանոնագրութեամբ մը, ըստ որում ցարդ կը գործէ ։

Առաւօտուն հանգուցելոյն հոգւոյն համար Տ. Վրդանէս վարդապետ Պատարագ մատուցանելէ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարելէ յետոյ, երիտասարդաց համեստ խումբ մը մեկնեցաւ Եկեղեցւոյն դէպ ի Ֆէրի-գիւղ ։ Խմբակը կազմուած էր Մաքրհ. Ուսումն. Ընկ. Գործադիր և Վարչական ժողովոց անդամներէն, հանգուցելոյն մի քանի ազգականներէն և բարեկամներէն և կը հետեւէր փառաւոր պսակի մը՝ որ ճերմակ ժապաւէններն օդին մէջ կը ծփային հետեւեալն պարզելով դիտողին աչացը .

«Մաքրուհեան Ուսումնասիրաց Ընկերութիւն առ բազմաշխատ և ընկերասէրն Ալիքսան Մոմճեան,
Պէշիկթաշ, 23 օգոստ. 1886»

Անդ ժամանելուն, որպէս պատշաճ էր, հանգուցելոյն՝ գերեզմանը պսակելով օրհնուեցաւ, և Գործ. Ժողովոյ Ատենապետ Յարութիւն էֆ. Գ. Կիւմիւշեան պարագային յարմար դամբանական մը խօսեցաւ յորում յիշեցնելէ յետոյ Ալիքսան Մոմճեանի յառակութիւններն, աշխատասիրութիւնն և ընկերասիրութիւնն և ի մասնաւորի իւր կենաց վերջին տարւոյ մէջ Մաքրէ. Ուսումն. Ընկերութիւնը վերակազմելու մէջ կատարած դերն, յաջողութիւնն և այսու Թաղին մատուցած ծառայութիւնը, երախտագիտութեան՝ ճշմարիտ և կատարեալ քաղաքացւոյ տիպար մը հանդիսացուց զայն որոյ կենաց վրայ կրնար և պարտ էր ոչ միայն Պէշիքթաշի այլ ամեն Թաղի երիտասարդութիւնը ձեւել իւր կեանքը, այն էր լինել ուսեալ, լինել բարեկիրթ, լինել ընկերասէր, և ընտանեաց հոգն իսկ ընդգրկած, բազմազբաղ ի գործս, դարձեալ իւր սուղ ժամանակէն մաս մը կամենալ և կարենալ հանել յօգուտ ընկերութեան։ Ապա Տ. Մելիք Պէշիկճեան հակիրճ բանիւք խօսեցաւ մահուան անլուծանելի առեղծուածին վրայ և վերջացուց ըսելով թէ չկայ մահ անոր համար որ իւր կենաց շրջանին մէջ ձեռքէն եկած բարիքը չզլանար իւր նմանին, ընկերութեան, այն Թաղին յարում կ'ապրի և յորժէ իբր բարերար եւ ընկերասէր համակրութիւնը կը վայելէ, և կենդանութենէն վերջն յարգանք եւ պսակ կուգան պատուել եւ զարդարել իւր գերեզմանը։

Խմբակը տխուր մեկնած էր եւ գոհ կը վերադառնար հանգուցեալ Մոհճեանի հանգստեան վայրէն զի իւր պարտականութիւնը կատարած էր առ այն՝ որ իւր կենդանութեան ժամանակ գիտցաւ սիրել եւ յարգել իւր ընկերը եւ օգտակար ըլլալ Թաղին, որով եւ ազգին։

* * *

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ՊԱՂՏԱՏ, 18 յուլիս

Կարդացինք Արեւելքի 723 թուոյն մէջ թէ կրօն. ժողովն ի մէջ այլոց որոշած է և նաեւ շնորհակալութեան նամակ մը յղել առ Տ. Մեսրովբ աւագ քահանայ և առաջնորդական տեղապահ տեղւոյս, իւր բարւոք ծառայութեանց համար, որ վկայուած են թէ՛ տեղւոյն ազգայնոց և թէ՛ օտարաց կողմանէ։

Կարի արդարացի է այս որոշումն, թէպէտ ուշ մնացած, քանզի յիշեալ Արժ. Հայրը քահանայութեան կարգն առնալէ ի վեր, իբրեւ տեղացի քահանայ և հայր ժողովրդեան, ձեռքէն եկած ծառայութիւնը չէ զլացած մատուցանել իւր հայրենակցաց և տեղւոյս ժողովուրդը առնելով իւր քաղցրաբարոյ, հեզահոգի, հիւրասէր, աղքատասիրական և խոհեմ բնաւորութիւնն, որով 16 տարիէ ի վեր կը կառավարէ ժողովուրդն ամենայն լրջմտութեամբ, վաղուց գնահատած է իւր արժանիքը։ Բանի որ առիթը կը ներկայանայ, կուզեմ քանի մը տեղեկութիւններ հաղորդել ձեզ այդ պատուական անձի վրայ։

Տ. Մեսրովբ կը պատկանի տեղւոյս Դաւթեան գերդաստանին որք այսօր գրեթէ 40 հոգի կը հաշուին, 4 եղբարք ունի կենդանի՝ որոց երիցագոյնն և հետեւաբար ընտանեաց նահապետն է Մահտեսի Մարգար եօթանասնամեայ բարեպաշտ և կրօնասէր ծերունին որ ցարդ. առողջութեամբ կ'ըզբաղէր, այլ մօտ ատեններս քաշուած է գործէ հանգստանալու իւր ծերութեան առթիւ։ Երկրորդ եղբայրը Մահտեսի Առաքելն է որ կը բնակի քաղաքէն 6 ժամ հեռու իւր սեփական ագարակին մէջ, զոր նուիրած է ազգին, իւր մահուընէ յետոյ յանձնուելու պայմանաւ։ Զարմանալի անձնաւորութիւն մը, տիպար նախնի ժամանակաց՝ որուն արաբ երկրագործք ոչ միայն իրենց հիւանդները կը բերեն իրեն աղօթելու, այլ և իրմէ խորհուրդ կը հարցնեն թէ անձրեւ պիտի գա՞յ, կամ պարզ օդ պիտի լինի՞, և ըստ այնմ կը կարգադրեն իրենց հողային աշխատութիւնքը։ Երրորդ եղբայրն է Տ. Մեսրովբ Հայրն և չորրորդը Կարապետ Էֆէնտի որ կառավարական այլ և այլ ժողովոց անդամակցած և այսօր Ընդհ. Պարտուց Վարչութեան մէջ կարեւոր պաշտօն մը կը վարէ. իսկ կրտսերագոյն եղբայրը Պ. Մկրտիչ ոսկերչութեամբ կը պարապի որ կարծես այս ընտանեաց աւանդական արուեստն է և որով Տ. Մեսրովբ ալ կ'զբաղէր քահանայական կարգն առնելէ առաջ։

Պաղտատցիք ժամանակաւ պանդուխտ քահանաներէ ձանձրանալով՝ որոնք միմիայն ժողովուրդը կեղեքելու և քանի մը փարայ հաւաքելով իրենց հայրենիքը դառնալ հանգիստ ապրելու համար կուգային ի Պաղտատ, մտածեցին տեղացի քահանայ մ'ունենալ որ զիրենք կառավարէ, վասն որոյ միաբանութեամբ բոլոր տեղւոյս ազգայնոց, որոշուեցաւ որ Պ. Պաղտասար Դաւթեան (Տէր Հօր նախկին անունն) այն կարգն ընդունի։ Բաւական ընդդիմութենէ յետոյ վերջապէս ընդունեց և ղրկուեցաւ Տիգրանակերտ՝ ուր ժամանակին Առաջնորդ Յակոբ եպիսկոպոսէ 1870ին քահանայ ձեռնադրուելով վերադարձաւ իւր հայրենիք ի գոհունակութիւն տեղւոյս ազգայնոց։

Տ. Մեսրովբ անփառասէր և անշահասէր է և սորա իբր ապացոյց կը բաւէ միայն ըսել թէ ցայժմ չէ կարողացած սեփական տուն մ'ունենալ՝ այլ ազգային տան մը մէջ կը բնակի. ինքն այժմ 52 տարեկան է, բարձրահասակ, վայելչադէմ և համակրելի կերպարանօք. մինչեւ ցարդ անզաւակ է։ Տ. Մեսրովբ Հօր գլխաւոր արժանիքն այն է որ կրցած է բոլոր վիճակը, Մուսուլով եւ Պասրայով հանդերձ, կառավարել ցարդ առանց աղմուկի եւ առանց դժգոհութիւն յարուցանելու։

Որչափ լաւ կը լինէր եթէ Պատրիարքարանը նաեւ խնդրէր եւ ստանար բարեխնամ կառավարութենէն մի շքանշան մեր սիրելի Տեղապահի համար, որով եւ երախտապարտ պիտի կացուցանէր տեղւոյս բոլոր ազգայինքն, ինչպէս նաեւ քաղաքիս յոյն գաղթականութիւնն որ իւր հօտին անբաժան մասն է միշտ։

ՍԱՄՈՒԷԼ Ճ. ԹԻԼՏԸՆ

Սամուէլ Ճօնս Թիլտըն ծնաւ յամին 1814, փետր. ամսոյ 9ին, Նիւ-Եորք Նահանգի Գոլումպիա գաւառին Նիւ-Լիպանոն կոչուած գիւղաքաղաքը։ Ծնողքն էին Բիւրիթաններու (Մաքրական կոչուած պարզասէր և ջերմեռանդ քրիստոնեաներու) սերունդէն, հաստատամիտ, վստահ իրենց անձանց եւ գաղափարաց վրայ և պատրաստ ամեն ատեն համարձակութեամբ պաշտպանելու զոր և իցէ սկզբունք որ կը համարէին ուղիղ և արդար։ Մեծանուն որդին իւր ծնողներէն ժառանգեց այս յատկութիւնները բարձր աստիճանաւ, և այս յատկութիւնք ունեցան իրենց ազդեցութիւնն անոր ընկերական, քաղաքային և հրապարակային կենաց վրայ։ Հայրը, Նաթանայէլ Թիլտըն էր վաճառական և երկրագործ Նիւ-Լիպանոնի մէջ, ունէր երեւելի մաս երկրին, մանաւանդ Նահանգին և գաւառին քաղաքական գործոց մէջ, թղթակից ըլլալով ժամանակին Ռամկավարական կուսակցութեան գլխաւորներուն հետ։ Նաթանայէլ Թիլտըն հաստատամտութիւնն յամառութեան աստիճան տարած էր, վասն զի երբ կարծիք կամ գաղափար կը կազմէր նիւթի մը վրայ յետ խնամով կշռելոյ և վերլուծելոյ այն նիւթին վերաբերեալ խնդիրներ և պարագայներ, դժուարաւ ունկն կը դնէր փաստերու և ապացոյցներու որ կրնային առաջնորդել եզրակացութեանց տարբեր յանգելու որ ինք հասած էր իւր մտքին մէջ։ Ծերունին Նաթանայէլ, երբ անոր բարեկամք ջանային ցուցնել թէ ժամանակ ժամանակ ինկած էր սխալանաց մէջ, կը նեղուէր եւ կը գրգռուէր, թէեւ նոյն ատեն ուշադրութեամբ կը լսէր ինչ որ կ'ըսէին բարեկամք։ Ուստի բարեկամներէն անոնք որ գիտէին ծերունւոյն այս բնաւորութիւնն զգոյշ կ'ըլլային վէճ յարուցանելէ անոր սիրած և հոգւով գրկած սկզբունքներու և գաղափարներու վրայ։ Սակայն որդին, Սամուէլ, չէր այնչափ ներող հօրը սխալ գաղափարներուն։ Անոր տեսութիւններուն ունկն դնելէ ետքը պատանին Սամուէլ կը համարձակէր ըսել. «Հայր, սխալ ես նախադրեալներուդ և եզրակացութիւններուդ մէջ.» և ապա ամենէն ճարտար և շատ համոզիչ կերպով կը ցուցնէր հօրը տրամաբանական սխալները։ Հայրը կանուխ նշմարեց որդւոյն վերլուծական և տրամաբանական մեծ կարողութիւններն, եւ միտքը դրաւ որ Սամուէլ այս կարողութիւնները գործածէ փաստաբանական արուեստի մէջ։ Օր մը պատանին Սամուէլ ժամանակին երեւելի քաղաքագէտներէն մէկուն հետ ջերմ վիճաբանութիւն մ'ունեցաւ օրուան կարեւորագոյն խնդիրներուն վրայ, եւ յայտնեց այնպիսի յստակ և ողջամիտ գաղափարներ որ քաղաքագէտը շնորհաւորեց զնա իւր կորովի մտաց համար, և մեղմով դարձնելով պատանեկին գլուխն՝ ըսաւ. «Սամուէլ, ամուր փակչէր այժմու գաղափարներուդ, և օր մը կրնաս ըլլալ Նիւ-Եորք Նահանգին կուսակալ։»

Սամուէլ ութեւտասնամեայ էր երբ ղրկուեցաւ Եէյլ Գոլէճ, և մտաւ այն կարգն որու մէջ էին Ուիլեամ Մ. Էվարդս և գլխաւոր դատաւոր Ուէյթ նման նշանաւոր անձեր։ Իւր ուսմանց պարապեցաւ այնպիսի փութով և ջանադրութեամբ որ մարմնով տկարացաւ և ստիպուեցաւ գոլէճը թողլով դառնալ տուն։ Գոլէճէն երկար ատեն բացակայ մնալէ և երկրին այլ և այլ կողմերը պտտելէ ետքը երիտասարդ Թիլտըն զօրացաւ մարմնով, եւ եղաւ կարող տալ զանձն դարձեալ ուսմանց, և մտաւ Նիւ-Եորքի համալսարանը։ Մինչ համալսարանն էր նշանաւոր եղաւ իւր դասակիցներուն մէջ, որոցմէ բազումք եղան յետոյ երեւելի մարդիկ, իւր նուրբ ճաշակաց եւ մտաց կորովոյ համար զոր կը ցուցանէր ամեն նիւթի մէջ որու ձեռք կը զարնէր։ Փոյթ չէ թէ ինչ մտաւորական գործ կը դրուէր անոր վրայ, թարգմանութիւն ի Վիրգիլիոսէ կամ ճառ սովորական նիւթերու վրայ, երկուքն ալ նոյն և հաւասար խնամով և ուշադրութեամբ կը պատրաստէր։ Ոչինչ կուտար անոր աւելի հաճոյք քան գրել ժամանակին քաղաքական խնդիրներուն վրայ։ Ութեւտասնամեայ հասակին մէջ գրեց Նիւ-Եորք Նահանգի քաղաքական կացութեան վրայ յօդուած մը, որ ընդհանուր հաւանութեան արժանացաւ, և որովհետեւ տպուած էր առանց ստորագրութեան՝ ընծայուեցաւ ժամանակին ամենէն երեւելի քաղաքագէտներէն մէկուն գրչին։

Համալսարանի ուսմանց շրջանն աւարտելէ ետքը Սամուէլ Թիլտըն, ըստ փափաքանաց իւր հօր, մտաւ Պէնճամին Ֆ. Պըթլըրի օրէնսգիտութեան գրասենեակն, ուր կարճ ժամանակ ուսանելէ ետքը ցուցուց մեծ յարմարութիւն փաստաբանութեան, և քիչ ատեն մտաւ Ճօն Էտմընտսի փաստաբանական գրասենեակը։ Երբ Սամուէլ սկսաւ ուսանիլ օրէնք, որոշեց ուսանիլ ամեն կէտ ի խորոց, գիտնալ զնէ և զձեւերն ամենայնի որոց վրայ կը հրաւիրուէր իւր ուշադրութիւն։ Չկար նիւթ մ'այնչափ ցամաք կամ վերացեալ զոր չկարենար վերլուծել։ Որչափ աւելի կնճռոտ կը գտնէր օրէնական վարդապետութիւն մը նոյնչափ աւելի հաճոյք կըզգար զայն քաջ ըմբռնելու։ Կը պատմուի թէ փաստաբանաց կարգն ընդունելէ քիչ ետքն անգամ մը երբ իւր վարպետը դատաւոր Էտմընտս բացակայ էր իւր գրասենեկէն, երիտասարդ Թիլտըն պատասխանատուութիւն յանձն առաւ երթալ դատարան և պաշտպանել դատ մը այնչափ կնճռոտ և դժուարին մինչեւ երկուանաց և վարանմանց մէջ ձգել իւր վարպետը։ Երիտասարդ փաստաբանն ի մեծ զարմանս հակառակ կողման փաստաբանին բերաւ այլ և այլ հեղինակութիւններէ այնպիսի վկայութիւններ և փաստեր, և վարեց դատն այնպիսի ճարտարութեամբ որ յաղթական դուրս ելաւ դատարանէն։ Նախագահ դատաւորը շնորհաւորեց զԹիլտըն օրէնսգիտական կորովին և հմտութեան համար զոր այն օր ցուցուց, և ըսաւ թէ իւր բովանդակ ասպարէզին մէջ իբրեւ դատաւոր երբեք լսած չէր օրինաց սկզբունքներու աւելի պերճախօս և աւելի հմուտ բացատրութիւն։

Մր. Թիլտընի ամենէն հզօր յատկանիշն էր իբրեւ փաստաբան ներկայացունել իւր փաստն յստակ և տրամաբանական կերպով, և երբեք դժուարութիւն չէր կրեր օրինական հեղինակութիւններ յառաջ բերել ի հաստատութիւն իւր խօսքերուն և կամ ի պաշտպանութիւն դիրքին զոր կը բռնէր։ Շատ ճարտար էր իւր տրամաբանութեան մէջ, արագ ի նշմարել տկար կէտեր հակառակորդին փաստերուն մէջ, եւ հաւասարապէս արագ օգուտ քաղել անոնցմէ։ Մր. Թիլտընի քաղաքական գործերու համար միտումն դեռ հզօր էին նոյն իսկ անոր օրինական յաղթանակաց մէջ, ուստի ընդունեցաւ Ռամկավարականաց կողմանէ յընտրելութիւն Ազգային ժողովոյ երեսփոխանութեան, ընտրուեցաւ երեսփոխան 1846ին, և կատարեց երեսփոխանութեան պաշտօնն այնպիսի հաւատարմութեամբ որ թէ իրեն և թէ ընտրողաց մեծ պատիւ բերաւ։

1871ին ցաւով նշմարեց իւր թէ կուսակցութիւնը քաղաքական ապականութեան տիղմի մէջ ինկած էր Նիւ-Եորքի չարահամբաւ քաղաքապետ Թուիտի և համախոհներուն կաշառակերութեան, գողութեան և խարդախութեան պատճառաւ. և յայտնապէս եկաւ յայտարարել թէ ինք հակառակ պիտի կենար ամեն բանի որ արատ կը բերէր պատւոյն և համբաւոյն այն կուսակցութեան որուն նուիրած էր իւր անձը։ Ձեռք զարկաւ հաւաքել ապացոյցներ կործանելու Թուիտի խմբակն (Ռինկը), եւ առանց փախչելու ծախքէ, նեղութիւններէ եւ զոհողութիւններէ յաջողեցաւ կատարելապէս կործանել խմբակն որ երկար ատեն իւր քսակը պարարած էր կողոպտելով Նիւ-Եորք քաղաքին գանձատունն։ Անոր ջանքերն այս մասին, անոր յարատեւութիւնն եւ կատարեալ յաջողութիւնն ըրին Թիլտընի անունն համբաւաւոր բոլոր Միացեալ Նահանգաց մէջ իբրեւ Բարեկարգչի անուն։ Նիւ-Եորք Նահանգին մէջ Ռամկավարական կուսակցութեան գլուխը կանգնեցաւ եւ ճանչցուեցաւ իբրեւ անձնաւորութիւն այն կուսակցութեան ամենէն նուիրական սկզբանց, և այսպէս խնդրուեցաւ անկէ 1874ին ընդունել ընտրելիութիւն Նահանգին կուսակալութեան։ Ընտրուեցաւ կուսակալ, և պաշտօնին գլուխն անցաւ 1875, յունվար 1ին։ Այն օրէն տուաւ նորանոր եւ հզօրագոյն ապացոյցներ թէ որչափ հաւատարիմ էր բարեկարգութեան գաղափարներու։ Անոր հմտութիւնն Նահանգին գործոց, էր տարօրինակ, և օգնականներն զօրս ժողվեց իւր շուրջն, եւ որոցմէ բազումք քաղաքական գործոց մէջ սպիտակացուցած էին իրենց հերերը, տեսան թէ իրենց գլուխը կարող էր ուսուցանել անոնց աւելի քան զոր նոքա գիտէին Նիւ-Եորք Նահանգին գործոց վրայ։ Թիլտըն պատճառ եղաւ վարչութեան մէջ շատ զեղծումներ բառնալու, եւ ջախջախեց շահասիրաց խմբակներ որ իրենց գործ բռնած էին կողոպտել Նահանգը։ Անգամ մը Ռամկավարական կուսակցութենէն նշանաւոր անձ մը գնաց խնդրել Մր. Թիլտընէ որ այնչափ խստութեամբ յառաջ չմղէ բարեկարգութեան գործերը, վասն զի իւր կուսակցութեան վերաբերեալ շատ մարդիկ կործանման նշաւակ կ'ըլլային։ «Թող ըլլան» ըսաւ Մր. Թիլտըն, «ամեն մարդ որ Նահանգին գանձէն կը գողնայ, չէ արժանի անդամ ըլլալու Ռամկավարական կուսակցութեան, եւ փոյթս չէ որ այնպիսին որչափ շուտ կ'արտաքսուի։»

Կաշառակերաց հզօր խմբակ մը, որ Միացեալ Նահանգաց պատմութեան մէջ կը ճանչցուի Ջրանցից խմբակ անունով, կործանեցաւ ջանիւք Մր. Թիլտընի, և մեծ բարեկարգչին անունը նոր փայլ առաւ բոլոր երկրին մէջ։ Ասոր վրայ Ռամկավարական կուսակցութիւնն ըրաւ զՄր. Թիլտըն ընտրելի Նախագահութեան. և ըստ վկայութեան անկողմնակալ անձանց ընտրուեցաւ նա այդ բարձրագոյն պաշտօնին, բայց չըլ բազմեցաւ Նախագահութեան աթոռն Հանրապետական կուսակցութեան գլուխներուն խարդախանաց պատճառաւ։ Մր. Թիլտըն մեծ անձնուիրութեամբ համբերեց այն զրկանքին որ եղաւ իրեն, և երբ բարեկամք կը խնդրէին անկէ ջանալ որ և իցէ կերպով պաշտպանել իւր իրաւունքը, մեծ հայրենասէրը պատասխանեց. «Կը սիրեմ յաւէտ մնալ սոսկ քաղաքացի քան կռուիլ Նախագահութեան համար, եւ ձգել երկիրս յուզման մէջ։»

Այնուհետեւ Մր. Թիլտըն առանձնական կեանք վարեց Նիւ-Եորք քաղաքին մէջ, եւ մեծ հարստութեամբ զոր ձեռք բերած էր իւր փաստաբանական արուեստով եւ այլ շահաւոր ձեռնարկութիւններով, միտքը դրաւ անցունել իւր մնացեալ օրերը խաղաղութեամբ և անդորրութեամբ։ Բանիցս խնդրուեցաւ անկէ դարձեալ նախագահութեան ընտրելի ըլլալ իւր կուսակցութեան կողմէն, բայց նա հրաժարեցաւ։ Մեծ գումարներ ծախք ըրաւ զարդարելու և ընդարձակելու իւր ապարանքն Նիւ-Եորք քաղաքին մէջ, որ արուեստական տեսակէտով կը համարուի այս երկրին ամենէն հոյակապ և շքեղ ապարանքներէն մին։

Վերջին տարիներս Մր. Թիլտըն ամառները կ'անցունէր Կրեյսթօն իւր գեղեցիկ ամարանոցն։ Հոն կ'ընդունէր իւր բարեկամներն, և անտի կը ղրկէր իւր նշանաւոր թուղթերը քաղաքական գործոց վրայ։

Ձմեռները Մր. Թիլտըն երբ Նիւ-Եորք էր, իւր ժամանակին մեծագոյն մասը կ'անցունէր գրատունն որ շատ հարուստ է ամեն տեսակ ընտիր և պատուական գիրքերով։ Մեծ քաղաքագէտն էր անխոնջ ուսանող, եւ կը թուէր թէ երբեք չէր աւելի երջանիկ քան երբ իւր գրատան մէջ էր իւր ազնուագոյն ընկերներուն, գիրքերու հետ։ Թիլտըն չէր հպարտ և դժուարամատչելի, ինչպէս են դժբախտաբար ոմանք այս ազատութեան եւ հաւասարութեան երկրին մէջ իսկ։ Պատրաստ էր միշտ ընդունել այցելուներ, և չէր քաշուէր բնաւ իւր տեսութիւններն յայտնելէ թէ քաղաքական, թէ գրական, թէ գիտական եւ թէ կրօնական նիւթերու վրայ։ Ոչ կրօնամոլ էր, և ոչ ատող կրօնի։ Բնութիւնն էր այնպէս որ բարեկամներու սիրոյն հետ թշնամեաց յարգանքն ալ կ'ստանար։ Մր. Թիլտըն իրաւամբ և ընդհանրապէս կը համարուի իւր ժամանակին ամենէն մեծ և ամենէն իմաստուն Տեմօքրադը (Ռամկավարականը)։ Անոր անունը պիտի բռնէ իւր տեղն մեծանուն նշխարելոց քով որ մասնաւորապէս կը կենան պատմութեան մէջ ինչպէս Սաւուղ ի մէջ ժողովրդեան Իսրայէլի։

* * *

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՎԵՐԱՄՈՒՏՔ

ՌՈՊԵՐԹԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Սոյն վարժարանիս յառաջիկայ տարւոյն պիտի սկսի սեպ. 3/15 ին։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ի վարժարանն, Ռումելի Հիսար։

ՊԸՐՊԸՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՑ
ՅԻՒՍԿԻՒՏԱՐ

Սոյն վարժարանին, որ տասն տարիներէ հետէ անընդհատ յարատեւութեամբ և կանոնաւորութեամբ կ'աւանդէ Նախնական և Երկրորդական ուսմունք, պարապոյ աւուրք կը լրանան յառաջիկայ Սեպտեմբեր 1, Երկուշաբթի օր։

Ուստի աշակերտք պարտին վերադառնալ ի վարժարան նոյն օրէն մինչ Սեպտեմբեր 9, Երեքշաբթի առաւօտ, յորում տեղի պիտի ունենայ դասախօսութեանց վերսկսումը։

Նոր աշակերտաց ընդունելութեան համար Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ, Տնօրէնութիւնն ամէն օր պատրաստ է տեսակցիլ ծնողաց հետ վարժարանին մէջ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ռ. Յ. ՊԸՐՊԸՐԵԱՆ

1886 Օգոստոս 12 7—8

ՏՕՔԹԷՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Մասնագէտ գաղղիական և ծննդական գործառնութեանց վերաբերեալ ախտից, փոխադրած է իւր հիւանդ ընդունելու տեղն, Կալաթիա, Կամուրջին դէմ ԲԻԱՆՔՕ-ԽԱՆ (5 Թիւ) ուր կը գտնուի ամեն օր։

Ցօրէ հետէ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՊԷՅ ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆ հրաժարած է Վերաքննիչ ատենի խորհրդականութեան պաշտօնէն, և վերստին հաստատած է իւր փաստաբանական գրասենեակն ի Նորատունկեան խան, 1, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա, վաճառականք և կալուածատէրք ըստ առաջնոյն կը դիմեն այս ճարտար և տաղանդաւոր փաստաբանին օգտուելու խորհրդոց և փորձառութեան։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ
Օ ՖԱՊՐԻՔ ՌԷԻՆԻ
350—ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

Պն [illegible] (Նախկին [illegible])

Մէսսէօ Գուրտուանց [illegible] տարիք, հաւատարիմ իրենց սկզբան որ է լինել իրենց ապրանաց մթերքը վերանորոգել ամեն եղանակին, որոշած են ծանր զոհողութիւններ ընել, կազմակերպելով [illegible] մը, գնորդաց համար յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։ Ուստի վստահ են ամեն թէ ոք պիտի փութայ առիթէն օգուտ քաղելով [illegible] գներով գնումներ ընել, ինչպէս արդէն կարելի է մօտէն հաստատել։

Ահաւասիկ ի վաճառ հանուած ապրանքները.

Ամեն տեսակ Բրդեղէնք, Մետաքսեղէնք, Թաւիշք, կտրատաց համար Բամուածք, Մատամղոլ, վարագուրաց համար ժանեակք, Շալեր, Ճերմակեղէնք, Գուլպայք և Կօշիկք, բրդեղէն Բաճկոնակք, Հովանոցք, Ձեռնոցք, Թաշկինակք, Փողպատք և հազար ուրիշ նիւթեր Արանց, Կանանց եւ Տղայոց համար։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

☞ Կտորներ «Ա․ [illegible]» [illegible] 45 ղրշէն 35 ի իջած։

☞ [illegible] 6 ղրուշէն 3¾ ի։

Մետաքս Սատէն 5½ ղրշէն 3¾ ի։

☞ [illegible] (լայն 150 սմթ.) 6ը 4ի։

Կանացի Ճերմակեղէն կէս գնով։

Ֆանէլայէ [illegible] տղայոց համար սկսեալ 7 ղրշէն։

[illegible], 10 ղրշնոցէն։

Ժէրսէյ [illegible], 25 ղրշի։

Ամերիկեան [illegible] 24 կարատանոց թօփն 30 ղրշէն սկսեալ։

«Թէմփլ» [illegible], 2 ղրշէն սկսեալ։

Հաշուէտ [illegible], [illegible], Ժաքէթ։

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ։ ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Վաճառումն սկսած է օգոստոս 2 երկուշաբթի օրէն։ 11—15

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Բուլկէրի երկաթուղեաց արժէթղթոց վիճակահանութիւնը։

500 թիւեր պիտի շահին հետեւեալ կերպիւ

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ		50,000 ֆրանք
1	Բաժին	25,000 »
2	»	10,000 »
6	»	2,000 »
12	»	1,250 »
28	»	1,000 »
450	»	400 »

Դրամատունս կը վաճառէ բուն արժէթղթեր Պորսայի գնով ինչպէս և բաժիններ որք կրնան ունենալ շահուց մէկ հինգերորդին հետեւեալ կերպիւ.

100	թիւ	150	ղրուշ
50	»	75	»
25	»	37½	»
10	»	15	»
5	»	7½	»

Շահուց ամբողջութեան բաժանք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7½, կէսինը 5 եւ քառորդինը 3։

Այն անձինք որ կ'ուզեն այս տոմսերէն գնել իրենց բախտը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել գրասենեակս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը դրամով, պանքատոմսով, [illegible], չէքով, նամակադրոշմով եւն։

Ղրկել առ Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹԹԻՕՑ
Ղալաթա, Գումրիւն խան թիւ 28

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Իշպու չէրիֆին Չինճի վէ Յինճի կիւնլէրի սապահլարը Պէօյիւքտէն Պօղազիչինէ վէ ախշամլարը Պօղազիչինտէն Պէօյիւքտէյէ օլաճագ բօսթալար պէր վէճ'ը ա'թի Շիրքէթ'ը Խայրիյէ խարիթէսի թարաֆընտան իլան օլունուր։

Սապահլարը Պէօյիւքտէրէտէն Ռումէլի եալըսը ճանիպինէ.

Ս. Տ.
12 30 Պէօյիւքտէն Եէնիմահալլէյէ գատար օլան իսկէլէլէրէ ուղրայաճաղը.
1 15 Քէզա.
2 15 Պէօյիւքտէն Գավագլարա գատար.
3 Պէօյիւքտէն Եէնիմահալլէյէ.
3 45 Քէզա.
4 30 Քէզա.
5 15 Պէօյիւքտէն Գավագլարա.
6 Պէօյիւքտէն Իսքէ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլէրպ. Չէնկէլք. Գուրուչ. Արնավուտք. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Ղարպ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպր.

Սապահլարը Պէօյիւքտէրէտէն Անատօլու եալըսը ճանիպինէ.

Ս. Տ.
12 10 Պէօյիւքտէն Գանլըճայա գատար օլան իսկէլէլէրէ վէ անտէն Եէնիքէօյ իսկէլէսինէ ուղրայաճաղը.
12 50 Պէօյիւքտէն Պէյգօզա գատար վէ անտէն Քէզա.
1 45 Քէզա վէ անտէն Պէօյլէրպ. Մէզարպր.
2 45 Պէօյիւքտէն Պէյգօզա գատար.
4 30 Քէզա վէ անտէն Թարապ. Պէօյլէրպ. Մէզարպր.

Ախշամլարը Ռումէլի ճանիպինտէն Պէօյիւքտէրէյէ.

Ս. Տ.
7 30 Եէնիմահալլէտէն հարէքէթլէ Ռումէլի եալըսը իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէօյիւքտէյէ.
8 15 Գավագլարտան հարէքէթլէ Քէզա.
10 Մէզարպուրնուտան Քէզա.
10 40 Եէնիմահալլէտէն Քէզա.
11 15 Քէզա.

Ախշամլարը Անատօլու ճանիպինտէն Պէօյիւքտէրէյէ.

Ս. Տ.
5 30 Պէյլէրպէյիտէն հարէքէթլէ Անատօլու եալըսը իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէօյիւքտէյէ.
7 45 Քէզա.
8 45 Քէզա.
10 30 Մէզարպուրնունտան հարէքէթլէ Անատօլու եալըսը իսկէլէլէրինէ ուղրայարագ Պէօյիւքտէյէ.

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱԻ ՇԱՀԱՆԷ

Երզադ անպարընտա ալընաճագ չալը վէ սաիր փասուլեաներն միւնագասասընա էյլուլը րումինին իւչինճիւ չարշէնպէ կիւնիւ պաշլանաճաղընտան, իթթայա թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէն իթիպարէն բազար վէ չարշէնպէ կիւնլէրի Խազինէի Խասսաի Շահանէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

24 աղոսթոս 302

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԷՐԻ

Պիրինճի նէվ Իզմիր փամուղը գըյէյի ճէտէտ էքի եիւզ պին, պէհէր գըյէյի եէտի ղուրուշ օն փարայա։

Այ Եըլտըզը քէչէ մասէն փուլ ատէտ էքի եիւզ ալթմըշ ալթը պին, պէհէր կրօսսը օն պիր ղուրուշա։

Թօփ ալամէթլի քէչէ մասէն փուլ ատէտ օթուզ պին, պէհէր կրօսսը օն պիր ղուրուշա։

Նիւմէրօլը քէչէ տիւյմէ ատէտ տէօրթ միլիոն էքի եիւզ եիրմի տէօրթ պին պէշ եիւզ, պէհէր կրօսսը օն պիր ղուրուշա։

Պէյազ գապարա ատէտ ալթը պին, պէհէր կրօսսը օն ղուրուշա։

Այ Եըլտըզը սաղըր մասէն փուլ ատէտ եիւզ պին, պէհէր կրօսսը ալթը պուչուգ ղուրուշա։

Սաղըր տիւզ տիւյմէ ատէտ եիւզ օն պէշ պին, պէհէր կրօսսը տէօրթ պուչուգ ղուրուշա։

Թէնէքէ փուլ ատէտ էքի միլիոն, պէհէր պին ատէտի տօգուզ պուչուգ ղուրուշա։

Քէչէ սարը թէլ քօփճա չիֆթ էքի եիւզ օն պէշ պին պէհէր պին չիֆթի ալթմըշ պէշ ղուրուշա։

Սաղըր թէլ քօփճա չիֆթ եէթմիշ պին, պէհէր պին չիֆթի եէտի ղուրուշա։

Մուզըգա էֆրատը իչին նէվիճատ քէչէ տիւյմէ ատէտ օթուզ պիր պին, պէհէր ատէտի օթուզ փարայա։

Պէզ փապրիգայը Հիւմայունը իլէ էլպիսէ անպարը իչուն շուրութը մուգարրէրէ վէ իթթիխազ օլունան նիւմունէլէրինէ թէվֆիգան միւպայէա օլունմագ իւզրէ մէվգըյէ միւնագասայա գօնուլան պալատէ մուրագգամ օն պիր գալէմ էշեա ֆիյաթը մուրագգամլէրի թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլուպ, իլուլը րումինին օնունճու չարշէնպէ կիւնիւ գատար պէհէր կիւն միւնագասալէրի պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, իթթայա թալիպ օլանլարըն վէ օն պիրինճի պէնշէնպէ կիւնիւ իւզտէ պէշ թէնզիլինէ գայիլ պուլունանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

25 աղոսթոս 1886

3—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ ի 30 Յունիս 1886

ՊԱՀԱՆՋՔ

	Ղուրուշ	
Բաժինք չվճարուած	550,000,000	
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	59,140,148	10
» ի մասնաճիւղս	46,446,999	21
Գանձելի փոխանակագիրք	793,788,874	37
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պարտականք»	57,263,132	38
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պարտականք»	128,554,477	16
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց վրայ	161,060,900	
Անշարժ և շարժական գոյք	11,043,307	36
Զանազանք	1,258,108	4
	1,808,525,649	2

ՊԱՐՏՔ

	Ղուրուշ	
Դրամագլուխ	1,100,000,000	
Պանքատոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	48,290,300	
Վճարելի փոխանակագիրք	85,713,639	6
Ընթացիկ հաշիւք կայսերական գանձուն — «պահանջողք»	»	
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — «պահանջողք»	417,409,393	20
Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	75,494,562	29
Պահեստք զանազանք	35,073,059	
Վճարելի շահաբաժինք	33,228,510	
Զանազանք	13,616,184	27
	1,808,525,649	2

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ սովորութեան

Օգն. Տնօրէն
Ժ. ՖՈՆ ՀԱՍ

Ընդհ. Տնօրէն
Մ. ՖՈՍԹԷՐ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխանաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուժած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՖՐԱՆՔՕ–ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՊԻՒՏԱՐԷՍԹԻ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	10,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօմէն Բարայոր
» լիազօր գործակալ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անանուն ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր դրամոյ և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարինք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նուիրական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն և իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր որբոց կրնն և զաւակունքը աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար. ուստի արդոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր առաւելութեան որ մէն մի տարի Պիւտաբէշթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։

Ամէն լեզուէ յայտարարութիւնք ձրի կը տրուին։

Օրինակ.—30 տարու անձ մը տարին մի անգամ 4 ½ ոսկի տալով 200 անգլիական ոսկիի պայագայ մը պատրաստած կըլլայ իւր ընտանեաց և ն. և ն։

Փափաքողք ազատ են ընկերութեանս պատուաւորութեան և հաստատութեան մասին տեղեկութիւն ստանալ Եւրոպիոյ մեծ դրամատուններէն։

CAISSE GÉNÉRALE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Գնումն և վաճառումն ամէն տեսակ արժէթղթոց

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Գանձումն ամէն տեսակ կտրօններու

կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և «ապառիկ» վաճառումն ֆրանսական բաժնետոր պարտաթղթոց—Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գրէտի Ֆօնսիէ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, Ֆօնսիէր 1877, 79, Պոնք Եգօթիգ 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 881, ¼ Վիլ տը Բարի 1871, ⅕ Գոմիւնալ 1860, 1/10 Ֆօնսիէր 1883 են. են։

Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամէն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 20,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամէն արժէթղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի, գնողն «անմիջապէս կ'ստանայ իւր պարտաթղթոց թիւերն» և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկոսի կտրօններուն, «իբր թէ ամբողջովին վճարած լինէր գումարը»։ Ամսական ստացագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻ ԷՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար։ Գրասենեակք թիւ 4, Պահչէ–Գաբու, Կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ ղրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասի էֆէնտի։

Գործակալք
- Պ. Յ. Գ. Քէլէկեան, Պնտիր
- Պ. Ա. Քէրքոտոճօղլու, Այտընու–Գործակատար
- Պ. Յովհաննէս Պ. Գալֆայեան, ի Պրուսա
- Պ. Միհրան Մօրատեան, Իզմիր և շրջակայքը
- Պ. Ն. Կոռաֆաքի, ի Սելանիկ
- Պ. Նախլէ Անթէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
- Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Ֆիլիպօլու

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազդու կազդուրիչն զօր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱԹ ՏԸ ՇՕ

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յայժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վտտութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Պուրպօն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ կեդրոնատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալեքրանտրի դեղարան Տէյլա-Սուլտա, Պերա մեծ փողոց 169։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլաւանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։ Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԷՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ
ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ
Սենեկաց եւ զգեստուց համար
Ա. ՄԻԼԱԳՕՂԼԻՔ
Ի Սմիւռնիա (Դուզպազար)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Մահմուտ Լայտ խան, 2։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ
ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐՈՒ
Եւ եւ եւ
Գործատան վաճառականներու համար
ՍԻԿԱՐԷԹԻ ԹՈՒՂԹ
ԳԼՈՊ
Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենքն ալ ընտիր

ԳԻՆԵՐՆ ՇԱՏ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումն
Գաւառական յանձնարարութիւնք

Սուլթան Համամ Ֆէնտոգլեան խան, Թիւ 1 և Թիւ 27 ու 28 Զարպըլը խան, ՊՈԼԻՍ։

ԻՒԵՆԱՒՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

[illegible]

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յատուկ շոգենաւն է Մէնէրէլէ որ սեպտեմբեր 2 ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 8 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

[illegible]

Նաւուղիչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալատան
ԹԻՆԻՈԹԷ ԸՂՊՈՒ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլեթ
514 Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելից գծի.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալճէրիան	2500	Յավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անատոլուցեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իպիրիան	5500
Գալլիցիան	6000	Իտալիան	5500
Գուրկիւրտեան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթելեան	800	Լիկուրեան	2500
Սալոնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրբոյ	700	Օթոբիթոյ	700
Էմիրեան	3700	Բէլգեան	3800
Ֆոգեան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնեան	3700	Վիգթորեան	6800

Լիվըրփուլէն շոգենաւը, նաւապետ Տէյվիս, ամսոյս 14 ին շաբաթ օրը Սեւ ծովէն աստ կ'ասպասուի և մի քանի օրէն ուղղակի դէպ ի Լիվըրփուլ պիտի ուղեւորի։

Թէօրիան շոգենաւը ամսոյս 21 ին ընդհանուր վաճառքով Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի։

[illegible]

Ապրանքի ? մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլեթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք.
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ծիպրալթար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկօրտադօ.
Զմիւռնիա, Գ. Ուիթօլ և ընկ.
512

ԲԱԲԱՍԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլի, Միջերկրականի և Սեւ ծովու գծի կանոնաւորական բանող

Անուանք	Թօնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէգր
Ակարնա	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրոսթվէյթ
Լաքոնիա	2,500	Ռեյէս
Մասեդոնիա	3,500	Մարշ
Բուլկէրիա	2,800	Ֆոթերգիլ

Բուլկէրիա շոգենաւը ամսոյս 7 ին Լիվըրփուլէն աստ պիտի գայ և 10 ին պիտի ուղեւորի Տրապիզոն և Պաթում։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվըրփուլի և Միջերկրականի գծի բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Փանոբէա	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆերթիթ	3000
Սեսոստրիս	3250	Իսիս	3000
Թիպա	3250	Լոթուս	800
Մեմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Ենիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվըրփուլ

ՖԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվըրփուլ և Միջերկրականի գծի.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունին Նիւ Եօրքի, Պոսթոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամէն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսթրի, Պրատֆորտի եւ եւ համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայող մը։

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանգիստ են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Ասիա շոգենաւը սեպտեմբեր 16 ին աստ կ'սպասուի։

Գործակալութիւն ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալի
511 փաշա խան Ղալաթա

ԴԵՂԱՐԱՆ

Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
[illegible] Թիւ 77

Չափաւոր գնով և արագապէս կը գործադրուին եկած դեղագիրները

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԴԵՂՈՐԷԻՑ
Պ. և Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ
[illegible] Թիւ 26

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
ՍՈՒՖԱԹԸ, ԶԿԱՆ ԻՒՂ ՆՈՐՎԵԿԻՈՅ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂԴԻԱԿԱՆ ԴԵՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ, ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՔԻՆԱ ՔԱԼԻՍԱՅԱՅԻ

Մ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆԻ

Այս յայտնի դեղամիջոցն (sic) քանի տարիներու մէջ իւր անխափան ներգործութեան շնորհիւ, որ տենդ, ախորժակ և ընդհանուր առողջ կազմութեանց ապաքինման ազգային միջոցն է։

Կը վաճառուի Պոլսոյ կողմը կամուրջին գլուխը Բեհլիւքեան Եղբարց դեղարանը Թիւ 77. կը գտնուի նաև ուրիշ դեղարաններու մէջ։

Կը յանձնարարուի մասնաւորապէս զգուշանալ կեղծ շինուածներէն։

ԴԵՂԱՐԱՆ ՆՈՐՄԱԼ

Հ. ԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, ՍՈՒԼԹԱՆ ՄԱՀՄՈՒՏԻ ԹԻՒՐՊԷԻ ԴԷՄ

Կը ծանուցուի արգոյ հասարակութեան թէ սոյն դեղարանն, որ արդէն ծանօթ է երկու տարիէ ի վեր և գինողներն չափազանց գոհ մնացած են, առաւել գոհացուցիչ դիրքի մէջ է այսօր ամեն նկատմամբ։

Տօքթօր Նազարէթեան իւր ուսումն Գաղղիոյ մէջ առնելէ և երկար տարիներ հիւանդանոցաց մէջ աշխատելէ յետոյ Պոլիս վերադարձած ըլլալով, սոյն դեղարանի մէջ ամեն երկուշաբթի և հինգշաբթի ժամը 5—8 հիւանդ պիտի ընդունի. շաբաթ օրերը ձրիաբար պիտի ընդունի կարօտներն։

Աւելորդ կը համարինք Տօքթօրի արժանեաց մասին գովեստ շռայլել. Իւր երկարամեայ փորձառութիւնքն կրնան վստահացնել հասարակութիւնը։

Ասամնաբոյժ Տօքթօր Ժօզէֆ Նալթաս եւ ամէն օր մինչեւ կէսօր ակռայի վերաբերեալ հիւանդութիւններ պիտի դարմանէ։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ

1886 Օգոստոս 1 Ուրբաթ օրէն սկսեալ մինչև Օգոստոս 31

(Բաց ի կիրակի օրերէն) Եւրոպական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց և Բեշիկթաշեան ժամերը

Ժ. Գ. — Թ.

11 30 Ենիմ. Մեզ. Պեօյիւք. Թար. Ենիք. (Ենիգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 34
12 5 Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Անատոլուգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
12 30 Բ. և Ա. Գավ. Ենիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թարապիա Ենիքեօյ (Ենիգիւղի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 18
1 20 Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. (Պէպէքի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 25
1 45 Ենիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թար. Ենիք. (Ենիք. պիտի հաղորդակցի) 20
2 20 Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Արնվ. պիտի հաղորդակցի) 34
3 — Ենիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Քիրէճ. Թար. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. (Պէպ. պիտի հաղորդակցի) 28
4 15 Ա. Գավագ Ենիմ. Մեզ. Պեօյ. Թար. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրչ. Օրթ. Պէշիք. 18
5 30 Են. Մեզ. Պեօյ. Թար. Ենիք. ՍԹէն. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպ. Արն. Գուրուչ. Օրթ. Պէշ. 22
6 15 Ենիմ. Մեզարդ. Պեօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ Բաշպ. Ենիք. Միրկ. Գանլըճ. Ռ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Արնավ. Չէնկ. Պէյլէր. Օրթագ. Գուզ. Պէշիք. Խւսկ. 1
8 15 Ա. և Բ. Գավ. Ենիմ. Մեզարդ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. (ուրբաթ օրերը ՍԹէնիա պիտի հանգչի) 20
10 — Մեզարդ. Պեօյ. Թարապ. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Արնավ. Օրթագ. Պէշ. 33

Արնաւուտքէօյէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

11 15 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 25
11 40 Պէպէք Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 33
12 20 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 1
12 45 Պէպ. Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. 4
1 20 Արնավ. Գուրուչ. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 33
2 — Պէպէք Արնավ. Գուրուչ. Օրթագ. Պէշիք. 22
2 50 Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշ. Գապ. 33
3 30 Արնվ. Գուր. Օրթ. Պէշիք. Գապ. 25
4 — Պէպէք Արնավ. Գուրու. Օրթ. Պէշիք. Գապաթաշ 4
9 40 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 28
10 55 Հիսարէն ուղղակի կամուրջ 22
11 15 Պէպէքէն ուղղակի կամուրջ 1

Ասիական եզերքէն կամուրջ իջնող շոգենաւոց ժամերը

11 15 Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Գապ. 21
11 40 Պէյգօզ Բաշպ. Գանլըճա Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
12 15 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյ. Գուզկ. 28
1 30 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլէրպ. Գուզկ. Պէշիք. 23
1 30 Պեօյ. Թար. Պէյգ. Բաշպ. Բ. Բ. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. (Գանտ. շոգենաւուն հետ պիտի հաղ.) 32
2 30 Գանտիլ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 4
2 30 Պեօյ. Թար. Պէյգ. Բաշպ. Բ. Բ. Մաճ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վան. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. 21
3 40 Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Խւսկ. 32
4 15 Պէյգ. Բաշպ. Բ. Բ. Մաճ. Գան. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզ. Պէշիք. 23
8 45 Պեօյիւք. Թարապ. Պէյգ. Բաշպաղ. Գանլըճ. Ա. Հիսար Գանտիլ. Վանիք. Չէնկել. Պէյլէր. Գուզկ. Խւսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Բ. Բ. Մաճ.) 24

9 25 Պէյգօզէն ուղղակի կամուրջ (բացի ուր.) 25
10 20 Գանտիլլիէն ուղղակի կամուրջ 23

(Բաց ի կիրակի օրերէն) կամուրջէն Եւրոպական եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

12 30 Պէշիք. Օրթ. Արնվ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյիւքտ. Մեզ. Ենիմ. 21
1 15 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Պօյաճ. ՍԹէն. Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 28
2 — Գապաթ. Խւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկել. Արնավ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Բաշպ. Պէյգ. Թարապ. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 1
2 15 Պէշիք. Օրթագ. Գուր. Արնավ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. Բ. և Ա. Գավագ 18
3 45 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնվ. Պէպէք Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 22
5 15 Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիք. Պէյգ. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզր. Ենիմ. և Գավագներ 20
6 45 Խւսկ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթ. Պէյլէր. Չէնկ. Արնվ. Գանտիլ. Ա. և Ռ. Հիսար Գանլըճ. Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեօյ. 21
8 30 Պէշիք. Օրթ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Միրկ. Ենիք. Թարպ. Պեօյ. Մեզար. 33
10 — Ենիք. Թար. Պեօյ. Մեզ. Ենիմ. 18
10 30 Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիքեօյ, Թարապիա, Պեօյի. Մեզար. Ենիմ. 34
11 10 Ենիք. Թարապ. Պեօյիւք. Մեզարդ. Ենիմ. 20
11 40 Պէպ. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Միրկ. ՍԹէն. Ենիք. 22

Կամուրջէն Արնաւուտքէօյ երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

12 10 Ուղղակի Պէպէք (բացի ուրբաթէ) 4
12 45 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 33
1 25 Ուղղակի Պէպէք 22
2 20 Ուղղակի Պէպէք 33
2 55 Ուղղակի Արնաւուտքէօյ 25
3 25 Ուղղակի Պէպէք 4
9 — Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք 28
10 — Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար (Վոսփոր Էնիզ շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 22
10 30 Պէշիք. Օրթ. Գուր. Արնվ. Պէպէք 1
11 — Գապաթ. Պէշիք. Օրթագ. Գուրուչ. Արնավ. Պէպ. Ռ. Հիսար Պօյաճըքեօյ (ուրբաթ օրերը 11 15 անցած) 21
11 30 Պէշիք. Օրթ. Գուրու. Արնավ. Պէպ. (բացի ուրբաթէ) 25
12 5 Պէշիք. Օրթ. Գուրուչ. Արնավ. 1

Կամուրջէն Ասիական եզերք երթևեկող շոգենաւոց ժամերը

12 10 Խւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վան. Ա. Հիսար Գանլ. Ենիք. 25
12 50 Խւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պաշճէ Պէյգ. Ենիքեօյ 34
12 55 Ուղղակի Գանտիլլի 25
1 55 Ուղղակի Գանտիլլի 4
2 10 Ուղղակի Գանտիլլի 32
2 45 Խւսկ. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բաշպ. Պէյգ. (Ուրբաթ օրերը Բ. Բ. Մաճ.) 23
8 — Խւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. պաշճէ Պէյգօզ (ուրբաթ օրերը Մեզարդ. 25
9 25 Պէշիքթաշ, Գուզկունճ. Պէյլէր. Չէնկել. Վանիք. Գանտիլ. (Գավագներ գացող շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 23
10 15 Գանտիլլի Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Բ. Մաճ. Բաշպ. Պէյգ. Թար. Քիր. Մեզ. Գավ. 32
10 40 Պէշիք. Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկել. Վան. Գանտիլլի Պէպէք (Գանտիլլիի շոգենաւուն հետ պիտի հաղորդակցի) 28
11 10 Գանտիլ. Ա. Հիսար Գանլըճ. Բ. Բ. Մաճ. Բաշպ. Պէյգ. 23
11 40 Գապթ. Գուզ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. 33

Ամէն ուրբաթ օրեր կամուրջէն շոգենաւ մը ժամ 4 30ին պիտի մեկնի Խւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բ. Բ. Մաճ. Բաշ. Պէյգօզ Պեօյ. Մեզարպուրնու և անտի ժամ 10 30ին մեկնելով յիշեալ նաւամատոյցները հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Ուրբաթ իրիկունները ժամ 10 45 ին Մեզարպուրնիէն շոգենաւ մը մեկնելով, Պեօյիւք. Թար. Ենիք. Միրկ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնվ. Գուրուչ Օրթ. Պէշիքթաշ հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

ԽՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
11 —	5 40	11 15	7 —
11 30	6 20	11 45	8 15
12 —	7 —	12 15	8 45
12 30	8 15 Պէշիք	12 45	9 10 Պէշիք
1 —	9 —	1 20	9 45
1 30	9 30	1 50	10 10 Պէշիք
2 —	9 45	2 20	10 35 Գզ.
2 30	10 5 Պէշիք	2 50	11 —
3 —	10 45	3 45	11 25
3 15 Ֆէրպօթ	10 50 Գզ.	4 40 Պէշիք	11 50
3 50	11 25	5 25	12 5
4 15 Վոսփոր	11 40	6 5 Պէշիք.	12 5 Գզ*
4 30 Ֆէրպօթ	12 5		
5 5 Պէշիք			

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն	Կամուրջ	Կամուրջէն	Իւսկիւտար
— —	6 30	11 15	6 25 Պէշիք
11 15	7 —	12 —	7 —
12 —	8 10 Պէշիք	12 40	8 15
12 45	8 45	1 25	9 — Պէշիք
1 30	9 30	2 10	9 35
2 15	9 55 Պէշիք	2 55	10 — Պէշիք
3 —	10 25	3 30 Պէշիք	10 35
3 35	11 —	4 10	11 15
4 15 Պէշիք	11 35	5 —	11 50
5 —	12 5	5 40	12 5
5 45			

* Այս երթեւեկութիւնք Հրէից տօներուն եւ ուրբաթ օրերը չպիտի կատարուին։

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐ

ԲԱՑ Ի ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԷՆ

2 15 Հարէմէն Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
4 — » »
10 35 » » (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 30 » » (կիրակի օրեր ժ. 11 ին)
1 50 կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
3 30 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ
10 10 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (բաց ի կիրակի օրերէն)
11 15 կամուրջէն Հարէմ անտի Սալաճագ (կիրակի օրերը ժմ. 10 45 ին)։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 30 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
10 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 10 » Գապաթաշ
4 — Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 — Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Գապաթաշէն Իւսկիւտար

Ծան. —Օդը միգապատ եղած ատեն, շոգենաւք իրենց գտնուած տեղը պիտի մնան։